

Nr 6 Dec 2009

Kultur SMÖCKAN

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd – SMoK

- Högtryck i Västerås
sid 3
- Rikskonferens
sid 6
- Vart tog rytmiken vägen?
sid 8

- Rekrytering, avsnitt 2
sid 15
- Semester-tjänster
sid 15
- Porträttet
sid 20

Ledaren

Socialdemokraterna visar vägen!

-"Idag formar vi en modern framtidsinriktad kulturpolitik som sätter både kulturkonsumenterna och kulturskaparna i centrum", citat från socialdemokraternas talesman i kulturfrågor, Leif Pagrotsky. Vidare säger Leif P vid sitt anförande i samband med socialdemokraternas Jobbkonferens i månadsskiftet oktober november -" Vi vill satsa på att utveckla verksamheten med våra kulturskolor och sätter av 25 milj kronor per år - detta är alltså ingen engångsutgift - för att stimulera de kommuner som satsar på ett bra sätt. Men - hör upp nu gott folk - pengarna skall kunna sökas bara av de kommuner som har avgifter som ligger under genomsnittet. De kommuner som har höga avgifter får stå vid sidan av och titta på. Så sprider vi kulturens glädje till fler".

Sveriges största politiska parti har äntligen tagit ställning, satt ner klackarna och förstått att musik- och kulturskolorna är en verksamhet som är unik i sitt slag. Det finns få och i de flesta kommuner inget annat sätt för barn och ungdomar, när de vill utvecklas genom musik, dans, teater och bild, än att delta i musik- och kulturskolornas verksamhet.

Musik- och kulturskolorna finns idag i alla kommuner utom i några få och har i de flesta fall högskoleutbildade lärare/pedagoger inom konstformerna. Det är där det börjar för de kommande utövande professionella konstnärerna, för amatörutövare och för kulturkonsumenterna. Att på ett positivt och pedagogiskt sätt få introduceras i kulturens och konstens värld är naturligtvis en rättighet för våra barn och ungdomar och därmed också en skyldighet för det offentliga samhället att tillhandahålla!

Att nu det socialdemokratiska partiet så tydligt verkar vilja lyfta fram kulturpolitiken och dessutom musik- och kulturskolorna i den kommande valrörelsen är mycket efterlängtat och klokt.

Det var många år sedan kulturpolitiker och kulturuövare började prata om att kulturen måste komma in från marginalen in mot centrum. Vad som menades med det kan enklast sammanfattas i vår fd kulturmi-

nister Marita Ulvskogs berömda bildspråk: "Kulturen är inte grädde på moset utan jäst i degen!"

Det synsättet skapar förutsättningar för att bredda kulturens roll in till många samhälls- och politikområden. Skolan, omsorgen arbetsmarknadspolitik är tre exempel på där kulturen bör och kan spela en stor roll som instrumentellt verktyg för att uppnå de verksamhetsmål som finns.

När nu Leif Pagrotsky uttrycker socialdemokraternas tankar kring vilken kulturpolitik man avser genomföra vid en eventuell valseger så är engagemanget för de ungas kulturutövande i landets musik- och kulturskolor ett stort genombrott. Det spelar nästan ingen roll om det är 5 miljoner eller 1 miljard kronor som ligger i potten - det är engagemanget som sådant som är det stora genombrottet!

Sverige utmärker sig i dagsläget negativt när det gäller statens engagemang för ungas rätt till kultur i musik- och kulturskolorna. I samtliga övriga nordiska länder och i flertalet av de övriga europeiska länderna finns olika former av statliga insatser. Med socialdemokraternas ansatser väcks förhoppningen att även vi som representerar Sverige i internationella musik- och kulturskolesammanhang skall kunna säga att vi har ett stort och uttalat stöd ifrån staten och regeringen i vårt land - ingen detaljstyrning och inga pekpinnar - bara ett tydligt uttalat stöd som ger vägvisning och mod till lokala politiker att fortsätta satsa på utveckling av musik- och kulturskolorna! Då är vi på rätt väg - då skapar vi goda förutsättningar för att möta alla barns rätt till kultur!

Nu ser jag fram emot alliansens svar på det socialdemokratiska initiativet kring musik- och kulturskolorna! "Barn - och ungas rätt till kultur" är en av alliansens huvudteser i den nyss lagda kulturpropositionen - ett mål som endast kan förverkligas genom konkret handling!

PER SJÖBERG,
ORDF. SMOK

INNEHÅLL

Ledare.....	2	Örnsköldsvik	13	Porträttet: Ulla Wiklund	20
Pascalfestival	3	Drama och teater	14	Läsvärt.....	21
Rikkonferens 17-19 mars.....	6	40-timmars semestertjänst ..	15	Saxat.....	22
Vart tog rytmiken vägen?.....	8	Entreprenad	17		
Puffimok.....	12	Stockholms län del 2	18		

Kultur
SMOCKAN

ANSVARIG UTGIVARE
Per Sjöberg, SMOK

REDAKTÖR
Håkan Sandh,
0708-31 74 98,
hakan.sandh@smok.se

PROJEKTLEDARE/ANNONSER
Jan Dyllicki, 0660-29 99 57
jan.dyllicki@agrenshuset.se

Annonspristista kan laddas ned
som pdf-fil från hemsidan
www.agrenshuset.se

GRAFISK FORMGIVNING
Johnny Altelind, 0660-29 99 66
johnny.altelind@agrenshuset.se

REPRO • PRODUKTION • TRYCK
Ågrenshuset Produktion, Bjästa

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER
Charina Widmark, Per Sjöberg,
Susanne Costelius, Hasse Skoglund,
Andrine Bendixen Mangs, Michael
Brolund, Dag Krafft och Håkan
Sandh

ORSLAGSBILD:
Klarinettektion i Motala
Foto: Håkan Sandh

NÄSTA NUMMER
kommer ut v. 6

MANUSSTOFF
för annonser: 27 januari

SMOK Sveriges
Musik- och
Kulturskoleråd

Kultursmockan utges av SMOK,
Sveriges Musik- och Kulturskoleråd

KULTURSMOCKAN
ÅGRENHUSET PRODUKTION
Flygelvägen 3, 893 80 Bjästa
TEL: 0660-29 99 50
FAX: 0660-29 99 79

Tipsa Smockan!
Tfn 0708-31 74 98 Håkan Sandh

Högtryck i Västerås

Pascal
inTRYCK - påTRYCK - utTRYCK - avTRYCK
FESTIVAL

*Vilken glädje! Vilket högtryck.
En festival, när den är som allra
bäst, fyllde Culturen i Västerås
15-16 oktober.*

*Det var dans, sång och drama-
framträdanden och olika work-
shops från morgon till kväll.*

Nu var det inte vilken festival som helst, det var även en födelsedagsfest; torsdagen den 15 oktober 2009 klockan 17.00 föddes föreningen Pascal.

Projektet Pascal har under tre år drivits av SMoK genom stöd från allmänna arvsfonden och är ett fortbildningsprojekt/utvecklingsarbete för att skapa ökad tillgänglighet för barn och ungdomar med funktionsnedsättningar i musik- och kulturskolorna. Nu finns en förhoppning att målsättningarna i projektet förs vidare i föreningsform.

Till Pascalfestivalen kom deltagare från hela landet. Det gavs många tillfällen att utbyta erfarenheter och idéer runt lunch, fika, middag, allmänt mingel och framför allt i de många olika workshops som fyllde schemat.

- Jag har en dröm att kulturskolorna är öppna för alla, att alla kan hitta hem att utvecklas. Här är Pascalprojektet ett viktigt steg på vägen. Alla barn ska ha möjlighet att delta i Kulturskolornas verksamhet. Den här festivalen är början. För när många stöttar varandra blir vi vinnare till slut, sade Per Sjöberg, ordförande i SMoK vid invigningstalet som öppnade festivalen.

Den första Pascalfanan präglades av färgade handflator som bestämt trycktes på den vita botten – föreningens slogan i konstnärlig form. Under festivalen skapades ytterligare fanor med hjälp av alla deltagares handavtryck.

Sedan rullade festen igång och överallt fanns leenden, skratt, sång, musik och drama. En festival som gjorde intryck och skapade bestående avtryck i kultur- och musikskolorna runt om i landet.

Fotnot:

Föreningens namn och slogan är hämtad från Blaise Pascal, mannen som tog fram enheten för tryckmätning.

Föreningen Pascal vill att kultur som gör intryck, formar påtryck, skapar uttryck och gör avtryck ska komma alla till del.

Text och foto: Susanne Costelius
Foto: Linnéa Jauer

nilton.se
Stands for Music

031-795 01 50
www.nilton.se
Ring!

Not-, Mic-, Instrument-,
Ljud & Ljus-Stativ

Utökad
sortiment

Susan Fredriksson, som leder Dans Syndrom i Västerås, gav en öppen danslektion som var mycket populär. Lektionen började med att olika pedagoger var med och dansade men efter ett par minuter droppade olika elever in och pedagogerna fick snabbt titta på istället.

Furuboda visade hur man kan styra syntbar med hjälp av huvudrörelser.

Convena, elever och personal från Träningskolan på Nybyggskolan i Västerås, gav en fin konsert med både fart och känsla med lugna ballader och från luftgitarr. Temat var kärlek. För dagen hade de uppbackning av elever från estetiska programmet på Carlforska skolan.

Ika Nord som boll i kvällens cabaré. Foto Dag Krafft.

Västerås kulturskola i den flärdiga och glädjesmittande dansshowen "Vi är på väg".

Avtryck.

Vad gör du på Pascalfestival?

Mikael Nilsson med pappa Anders Axelsson, Umeå

- Jag dansar hemma, vann faktiskt Sikta mot stjärnorna som Michael Jackson. I Umeå är jag med i AllaKan kören och vi sjunger här idag, berättar Mikael med hjälp av pappa Anders.

- Att få åka iväg så här och vara med om en hel resa tillsammans är så underbart. Att få sjunga, dansa och vara här är väldigt roligt för oss båda.

Nina Johansson, elev från Umeå kulturskola

- Jag sjunger i kör hemma i Umeå. Det tycker jag är jätteroligt. Det är spännande att vara här och vi ska snart uppträda. Jag har spelat instrument och dansat. Vet inte vad som är roligast men det är nog kören.

Ulrika Arman, fiol- och rytmiklärare, Halmstad

Katalin Tibell, fiollärare, Simrishamn
- Vi är här och tittar idag för vi planerar att gå med i Pascalprojektet från och med i år. Vi har pratat om det länge och målet är förstås att få med barn och ungdomar med funktionshinder i alla ämnen i kulturskolan.

Annika Koskinen, danspedagog från Värmdö kulturskola

- Jag behöver en kunskapspåfyllning för att känna mig riktigt trygg i arbetet att möta barn och ungdomar med särskilda behov. Här på festivalen har jag redan fått det och fram för allt har jag fått inspiration.

Arne Almroth, rektor, Värmdö musikskola

- Vi går in i projektet nu men har redan en hel del verksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Men den här festivalen är ett utmärkt forum för kunskapsdelning där pedagoger från hela landet får möta varandra och dela kunskaper.

UTBILDNINGAR 2010

Ansök senast 15 januari 2010!

Nya masterprogram: kyrkomusik, intermedia, vocal coach och musikalisk design

Lördag 12/12

18.00 FOLKMUSIKERNAS JULKONSERT

16-17.30 Öppet hus och bokrelease:

Folkmusikinstitutionen 1976-2006

KUNGL. MUSIKHÖGSKOLAN

www.kmh.se | 08-16 32 00

Rikskonferens i Malmö 17-19 mars

Snart dimper det i en brevlåda nära dig ner en inbjudningsfolder till årets rikskonferens i SMOk.

I samband med den har vi som vanligt också SMOk's årsmöte. Alla är hjärtligt välkomna med en anmälan. Finns chansen att bjuda med en förvaltningschef eller en politiker - gör det!

Här kommer en kort presentation av tre av föredragshållarna du kommer att möta i Malmö. Och som vanligt ... det kommer mera!

Evelina Wahlqvist

Evelina är en 29-årig forskare, föreläsare och flanör med fokus på kreativa miljöer. Hennes hemvist på Kulturgeografiska institutionen på Handelshögskolan i Göteborg och hon kommer till Rikskonferensen i Malmö för att prata om Kreativitet.

Evelina har i samarbete med den amerikanska professorn Richard Florida forskat i en modell som kallas 3T-modellen (Talang, Tolerans och Teknologi). Efter att bl.a. ha kartlagt utbildningsnivåer, hur många som arbetar i kreativa yrken, innovationsbenägenhet, konstnärlighet osv. har i rapporten "Sweden in the creative age" kreativiteten i samtliga svenska kommuner redovisats. Det intressanta i rapporten är sambandet mellan konstnärlighet och ekonomisk tillväxt. Kom till Malmö så får du veta mera.

Susanne Pettersson

Vad är det som gör att vissa människor både mår och presterar bra? Vad är det som gör att de lyckas nå dit de vill och har det bra under tiden?

De tre viktigaste faktorerna är helt enkelt att de har bestämt sig, att de kan försätta sig i bra tillstånd och att de har

balans! Oavsett vad alla andra tycker och tänker så vet de i vilken riktning de vill gå. De lyckas helt enkelt när det gäller att finna och ta fram kraften inom sig. Detta är inte något som bara är förunnat några få människor - vi kan alla lära oss att ta fram kraften inom oss!

Ta fram kraften inom dig och i organisationen är budskapet här! Du kommer att tillsammans med mycket skrätt få konkreta verktyg för att hur du skapar framgång, kraft och balans i ditt liv.

Susanne Pettersson är en av Sveriges mest efterfrågade och hyllade föreläsare, samt en av Skandinavien ledande konsulter inom förändringsarbete. Hon har 15 års erfarenhet av att utveckla individer, team och organisationer till framgång, kraft och balans.

Susanne agerar som konsult inom näringslivet, offentliga sektorn och idrotten. Hon är även verksam som idrottspsykologisk rådgivare på Riksidrottsförbundets Elitidrottscentrum, Bosön.

Bo Dahlbom

Bo Dahlbom är en mycket anlitad föreläsare som med sin breda bakgrund och erfarenhet är en mästare på att beskriva samhällsutvecklingen med särskilt fokus på framtiden. Under 2009 föreläser han mycket för skolan, rektorer och lärare om arbetsliv, offentlig förvaltning och skola, och om entreprenörskap och 2000-talets marknadssamhälle och dess utmaningar. Han är även författare och *Sveriges framtid*, Liber 2007, är hans senaste bok.

Vi ser fram emot att han ska utmana oss i Kulturskolan och grundskolan då han tror på en skola som har ansvar att lära för livet, som har bättre insikt i samhällets förändringar och inte fungerar som en skyddad plats oberoende av omvärlden. Han talar också om vikten och nödvändigheten av att använda teknikens möjligheter.

Bo Dahlbom är docent i teoretisk filosofi och blev professor i informatik i vid IT-universitetet i Göteborg. Han byggde även upp IT-forskningsinstitutet Viktoria i nära samarbete med landets största kunskapsföretag och blev chef för det nationella IT-forskningsinstitutet SITI samt tog initiativ till det nationella centret för energieffektivisering, Sustainable Innovation, där han nu är forskningschef. Bo Dahlbom är även medlem av Regeringens IT-råd.

Vi i arbetsgruppen är mycket glada över att få hälsa dessa tre föreläsare välkomna till SMOk's rikskonferens 2010!

För arbetsgruppen
Andrine Bendixen Mangs
Michael Brolund
Dag Kraft

Evelina Wahlqvist.

Susanne Pettersson.
Foto: Elisabeth Obblon Wallin

Bo Dahlbom.

Bagatell 1

Från
7 500 kr

En vagn kommer lastad ...

- Med världens mest sålda notställ
- Liten vagn + 12 notställ - 7500 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 18 notställ - 10 000 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 24 notställ - 12 500 kr (exkl. moms)
- Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ

Läs mer på Bagatell 2

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se
mail@bagatell.se
 Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

VART TOG RYTMIKEN VÄGEN?

Var är ni, alla välutbildade rytmikpedagoger i vårt land?! Vart tog ni vägen? Nu behöver vi ju er som allra mest, särskilt i samarbetet kring de "estetiska läroprocesserna"... Ett tiotal nyutbildade rytmiklärare per år fyller knappast våra behov!

Här är ett försök till att hitta några av svaren till varför vi står utan er idag.

Det sker i form av en intervju, en reflektion och ett besök hos två "pedagoger i praktiken". (Se också Läsvärt)

Vi frågar ut...

Johanna Österling-Brunström,
Universitetsadjunkt i rytmik
på musikhögskolan i Örebro

Rytmik är en metod att lära sig musik på ...

- Vem som helst är inte rytmiklärare. Kalla "saker" för vad det är!

- Hur man lär sig är jätteviktigt, inte bara vad, eller varför... säger Johanna Österling - Brunström, Universitetsadjunkt i rytmik och musik på Musikhögskolan i Örebro.

För att skola och allmänhet ska förstå vad ämnet rytmik egentligen är och varför vi behöver det, måste vi fortsätta att uppvärdera musiken och övriga kulturämnen. - Sätt dig ned och lär dig och håll tyst! är en är en pedagogik som är raka motsatsen till att undervisa genom rytmik! Vår syn på vad som är viktigt med lärandet och dess metoder behöver i vissa delar radikalt förändras, fortsätter Johanna. Jag tror att vi fortfarande är märkta av gamla värderingar när det gäller musik och rytmikämnets status, säger hon. Kroppen värderas fortfarande inte lika högt som huvudet. Det är också till största delen kvinnor som genom åren satsat på en rytmikutbildning vilket kan ha gjort ämnet mindre attraktivt, eftersom kvinnor arbetar främst med yngre barn, medan män arbetar på gymnasium och folkhögskola med äldre elever. Att undervisa i de äldre åldrarna har ofta värderats högre... Rytmik och musik får ibland agera "hjälp-gumma" till övriga skolämnen vilket inte heller främjar egenvärdet.

Att lära sig musik genom rytmik är ju något helt annat än lite rörelse, sång och "klapp och klang". Rytmik är en pedagogisk metod. Musik och rytmikämnet måste stärkas för sin egen skull, säger Johanna och ser bestämd ut. Det är synd att kurser som "Rörelse" och "Kroppen som uttrycksmedel" tagits bort från estetiska programmets kursplan. Endast fem folkhögskolor erbjuder regelbunden rytmikundervisning. Jag tror att dessa anledningar kan vara en del av svaren på varför vi har så få rytmikstudenter på våra musikhögskolor idag, tillägger hon.

Vart tog rytmiken vägen?

Under 70-, 80- och 90-talet såg vi en stark utveckling av rytmikutbildningen i Sverige, fortsätter Johanna. Fler och fler fick upp ögonen för rytmiken som en bra och grundläggande musikpedagogik. Jag tror inte att problemet med dagens tillbakagång ligger på utbildarna och högskolorna, eller på den nya utbildningsreform som kom omkring år 2000. Jag har massor av studenter på mina kurser och leder fortbildningar i rytmik. Däremot kan man ställa sig frågan: Hur ska eleverna kunna söka en utbildning om de inte vet att den existerar?! För att få kännedom om den, är viktigt vilka förberedande ämnen man har på gymnasium och folkhögskola, säger Johanna. Jag tror att studenterna skulle vara uppmärksamma på, om förskolor, kulturskolor, grundskolor, gymnasium och

folkhögskolor ropade efter rytmik! Finns det tjänster, så söker studenterna! En rytmikpedagog är ju en musiklärare med en tydlig pedagogisk metod som lämpar sig på alla stadier. För den som ska bli rytmiklärare finns det idag olika benämningar på utbildningen. I Örebro heter det att man har rytmik som specialisering, tillägger Johanna.

Vem som helst är inte rytmiklärare!

Johanna visar också på ett annat problem som uppstår, när musik och kulturskolor skall förändra sin verksamhet och börja samarbeta med grundskolan.

- Det kan inträffa att en instrumentallärare får byta titel (ibland mot sin egen vilja) och kalla sig rytmiklärare, bara för att bättre passa in i en ny undervisningsmodell! Naturligtvis undergräver detta rytmikämnet både för lärare och elever, när man ska undervisa i något man inte har utbildning i, eller inte är så road av, säger Johanna Österling - Brunström.

Reflektioner kring dagens rytmik-situation.

Rytmikutbildningen i dag:

Det är ont om rytmiklärarstudenter på musikhögskolorna idag. På våra sex utbildningsplatser (Piteå har ingen rytmikutbildning), tog Örebro in 2 studenter i höst, Göteborg 0, Stockholm 4, Malmö 4 och Ingesund 1. Däremot finns det många elever som går olika tillvalskurser och fristående kurser i rytmik. De platserna kan vara mycket populära och välbesatta.

Rytmik i musik- och kulturskolan:

Naturligtvis är det inte endast i samarbete med grundskolan som rytmikämnet har sin givna plats! Rytmikmetoden är en lika viktig tillgång i instrumentalundervisningen såväl som i övriga kulturämnen inom musik- och kulturskolan. Den som har en eller flera rytmiklärare i sin verksamhet vet också, att de ofta är kunniga i sceniska projekt för olika åldrar. Den estetiska bredden i en kulturskolas arbete fördjupas och utvecklas när det finns rytmiklärare i lärarkåren. Inte sällan står rytmiken också för att fantasi och nytänkande kommer in i bilden när det gäller lärandet!

Rytmik i skolan:

- Ute i skolorna behövs det välutbildade musiklärare och rytmikpedagoger, säger Ulrika Bohlin, lärare i musik och rytmik på Lärarutbildningen, Malmö högskola. Även andra lärarkategorier behöver få tillgång till rytmik som metod. Då finns förutsättningarna för att barnen (mer än en gång i veckan) ska få vara i en miljö som sporrar till kommunikation och bearbetning av deras eget livsinnehåll likaväl som skolans ämnen, med hjälp av musik och rörelse. Musik och rörelse behövs både som mål och medel!

Har man inte varit i kontakt med ryt-

mik, vet man inte vad man saknar. Har man hört ordet men inte får utbildning i ämnet, är det vanligt att man tror sig kunna undervisa i rytmik ändå... Börjar man få insikter i ämnet genom utbildning, förstår man vad man inte kan och efterfrågan skapas. Utbilda på bred front, om och i rytmik! Ett exempel: I den nuvarande läroplanen för förskolan står det att det ska ingå rytmik för barnen. Hur ska läroplanens mål kunna uppfyllas om det finns så få utbildade lärare i rytmik, eller när förskolan inte vet vad rytmik är?! avslutar Ulrika Bohlin.

Vad är rytmik?

Rytmik är en metod att lära musik på, men samma metod är också ett viktigt verktyg i skolundervisningen när andra ämnen ska läras in. Rytmikmetoden kan användas i alla åldersgrupper. Det kan t.ex. handla om att klargöra begreppen rytm, takt och puls och att arbeta med dem från flera olika håll, genom rörelse, tal, sång, bild och gestaltning. Genom att använda rytmik i undervisningen får eleverna tillgång till alla sina "språk" och uttrycksformer, vilket gör det lättare för fler individer att nå kunskapsmålen... (se Läsvärt: Rytmiken och musiken i praktiken av Jessica Gottberg.)

Hur hittar man en rytmiklärare?

Eftersom rytmiklärarna är så få, är det nästan endast genom rekommendationer, tips och kontakter som man kan hitta en rytmikpedagog. "Känner du någon som känner någon som känner någon...", så kan man ha tur att hitta en lärare. Man kan prova att ringa lärosätena, men det är inte säkert att de kan hjälpa till. Visst kan man sätta ut en annons och få flera svar på den, men sällan av någon som är rytmiklärare! Att inte veta var man ska leta... är ett problem för arbetsgivarna, särskilt för dem som inte känner till "rytmikvärlden". Många rytmiklärare kombinerar sin tjänst med att arbeta sceniskt och blir därför ofta kvar på större orter. På mindre platser finns ju alltid "standardproblemet" med att skapa fulla heltidstjänster för musik och kulturskolans personal, vilket ju också gäller rytmikpedagoger.

Hur behåller man en rytmiklärare?

Varför är det så få som vill arbeta som rytmiklärare?

Handen på hjärtat, skolledare av alla slag: Vad har Ni som lockar en rytmiklärare att vilja arbeta hos er? Är det måhända en omöjlig arbetsituation som gör att rytmiklärarna flyr skola och kulturskola? Tänk, om det är skolan som skrämt bort rytmiklärarna?

Likaväl som en blivande rytmiklärare måste vara klarsynt och medvetet ta ställning till hur mycket "rytmik" man vill ha i sin blivande tjänstgöring, hur många elever man orkar möta samtidigt, och om ämnet ska balanseras upp med

andra ämnen, så måste skolan ställa upp med en arbetsplats och en arbetssituation som gör att läraren inte blir utsliten efter några år.

Skolan måste också ha ett flexibelt "tänk", så att undervisningen blir så bra som möjligt för alla parter. Rytmiken är ett fantastiskt verktyg i undervisningen som tyvärr också kan bli övermäktigt och för mycket energislösande för läraren, om det inte finns förståelse för arbetssituationen.

Här är några punkter att ta del av för den som vill ha en rytmiklärare till sin arbetsplats, och som gärna vill behålla läraren i många år. Den som vill ha rytmik på schemat i sin skola, får vara beredd att ge ämnet lite plats:

Detta behövs:

En rymlig lokal med en stor ren golvyta att röra sig på.

Få "ommöbleringssituationer" per dag, helst ingen. (Rytmikläraren är ingen tyngdyftare!)

Så många timmar i följd som möjligt i samma lokal. (Låt klasslärarna ta sina elevgrupper till rytmiklektionerna istället för tvärt om, även när det gäller undervisning på dagtid.)

Ett bra rytmikmaterialförråd. En ljudanläggning och en klaviatur (trumma och gitarr), behöver finnas på platsen.

En timplan som tar hänsyn till gruppstorlek och antal barn.

Viss frihet för läraren att ändra gruppstorlekar och tidpunkter inom sin tidsram, så att det passar just de eleverna och lärarens totala arbetssituation. (Det finns många modeller att ta till! T.ex. kan vissa grupper av elever vara svårare att undervisa än andra. Då är det kanske lämpligt med mindre grupper och med undervisning varannan vecka som följd, o.s.v.)

Möjlighet för läraren att arbeta kontinuerligt tillsammans med en annan lärare när det handlar om rytmik i stora klasser. Naturligtvis ska klassläraren ock-

så vara med på lektionen!

Tillfällen för inspirerande samarbete med andra lärare, så undervisningssituationen kan förändras och förbättras och att nya idéer kan prövas.

Vad tycker man om rytmikämnet på en skola där man kontinuerligt köpt rytmikundervisning av Kulturskolan i över 15 års tid för årskurs 0-2?

Ann-Mari Engström, lärare 1-3 på Bergsjöskolan i Göteborg:

- Rytmiken påverkade absolut inläringen av övriga skolämnen!

Att med stöd av rytm och musik samlas och komma närmare varandra, att träna koncentration och att lära sig lyssna, att få ta i en kompis och att själv bli berörd, upplevde jag som mycket positivt, säger Ann-Mari.

Hon fortsätter: Vi lärde oss sänger, rim och ramsor som vi sedan använde oss av i klassen under veckan.

- Vi tränade också språkmelodin, vilket är särskilt viktigt i multikulturella klasser. (Vi har flera klasser där ingen elev har svenska som modersmål...)

Bagatell 5

Akustikskärmar

Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglassystem.

- Akustikskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustikskärm på notställfot 1080 kr (exkl. moms)

www.bagatell.se - 013-527 50

När det gäller matematikämnet, så tror jag att arbetet med olika rytmer och att följa ett mönster, t.ex. steg i dans, var utvecklande för den matematiska förmågan.

De motoriska färdigheterna utvecklades också med rytmiken. Att bli medveten om sin egen kropp och vad man kan göra med den, är viktiga delar av rytmikundervisningen som vi haft stor glädje av, säger Ann-Mari. Det kunde t.ex. gälla elevens egen hållning, att sitta med

benen i kors eller att kunna ta danssteg...

Jag kan bara se positiva sidor med att vi hade rytmik, fortsätter Ann-Mari. Jag tror att den också var med och utvecklade ett positivt beteende mellan eleverna. Sitter man och masserar någon på lektionen, så slår man inte den klasskamraten sedan på skolgården. Jag tror också att rytmiken främjade ett naturligt sätt för pojke och flicka att "ta i varandra" utan att det kändes fel. (Något som annars kan vara nog så komplicerat för elever från olika kulturer, även i de lägre åldrarna.)

Summering

Det är hög tid för oss alla att skaffa oss kunskap om vad rytmik egentligen är! Vi behöver rytmiklärare, både i kulturskola och skola.

Rörelse och musik ger livsglädje, vilket är nog så viktigt i barn och ungas vardag. Lika viktig är också den rättighet som alla elever har, att få nå sina kunskapsmål under skoltiden. Rytmikmetoden finns sedan länge och har kapacitet att förena lusten i lärandet med alla de vägar till kunskap som finns i kulturämnena.

Finns det tjänster som har som har ett rimligt innehåll, så kanske efterfrågan skapas och rytmiklärarna söker... Tänk, om det inte är svårare än så?

Text och foto: Charina Widmark

Det är hög tid för oss alla att skaffa oss kunskap om vad rytmik egentligen är!

Bagatell 4

ORKESTER/
KÖRSTOL
645:- (exkl moms)

Prova Bagatells sittriktiga orkester/körstol "Sittra" finns med 3 olika fasta lutningar från 645 kr och två varianter med steglös inställning av bak- och framben från 865 kr. Stapelbar, stoppad och klädd, hårdtestad med toppbetyg.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50. - fax: 013-527 52

ÖREBRO UNIVERSITET

Du hinner!

Ansök senast 15/1 till musikleärodbildning, Programmet för Jazz och Rock, Programmet för Kammarmusik. Mer information om ansökningsförfarandet på www.musikhogskolorna.se.

Vi har även Teaterpedagogutbildning med ansökan senast 15/4.

Mer information om alla våra program och kurser på www.oru.se/musik

LÄRA GENOM ATT GÖRA...

Rytmiklärarna Sofie Rosvall och Sofia Grönlund arbetar med "upplevelsepedagogik"!

ESTETISKA LÄROPROCESSER MED SPÅRVAGN!

-Välkommen till Göteborg!

I dag skall två klasser i årskurs tre på Gamlestadsskolan i Göteborg få uppleva en stadsvandring i sin egen stad. De kommer inte att lämna klassrummet, men ändå, med en "spårvagns" hjälp, få de besöka både Götaplatsen, Gustaf Adolfs torg, Ullevi och Liseberg, samt några platser till.

Sofia Grönlund och Sofie Rosvall, är båda rytmikpedagoger i Kortedala-Bergsjöns Kulturskola. Tillsammans med klasslärarna Sanja Garovic och Anna Nilsson har de bestämt sig för att samarbeta kring SO-ämnet och i dag knyter de an till elevernas hemstad. Vardera klassen har lektion i endast 30 minuter, så det gäller att ta väl vara på undervisningstiden. Sofi och Sofia är förberedda till tänderna. När Lasse Dahlqvist sjungit färdigt: "Välkommen till Göteborg" och eleverna tågat in, får de strax lära sig sjunga samma sång med hjälp av rörelser och ackompanjering. De båda rytmikpedagogerna använder sig av inspelad musik, piano, gitarr och djembe i olika moment på denna lektion. Ett av de roligaste inslagen i lektionen blir "spårvagnen" som kör mellan de olika hållplatserna i rummet, där eleverna får stiga på och av vid de kända platserna samtidigt som de får lära sig en hel del om varje del av "staden" som de besöker. Medan barnen sjunger en specialkomponerad spårvagnsvisa, rör de sig igenom hela rummet. Det händer saker hela tiden... Naturligtvis kommer klassen att följa upp denna lektion med en "äkta" spårvagnsresa till dessa platser.

PROFFS SOM SAMARBETAR...

Eftersom Sofia och Sofie arbetar tillsammans på dessa lektioner, har de större möjligheter att utvärdera, förändra och förbättra sitt arbetssätt. Det blir också en lättare arbetssituation, både praktiskt och pedagogiskt.

-Vi arbetar med åk. 2 och 3 på denna skola, säger Sofi. Just nu håller vi på med SO-ämnet, men vi har redan samarbetat kring NO-lektionerna tidigare i höst. Vi kommer också att beröra religionsämnet framöver, fortsätter hon.

-Det är ju ingen annan i skolan som arbetar på det sätt som vi gör, säger Sofia. Vi arbetar med social-mental träning, socialt spel, att ge och ta, samtidigt som vi aktiverar sinnen för kreativitet och fantasi. Vi arbetar ju också mycket med att få barnet att "våga". Det är viktigt för den individuella utvecklingen, särskilt i en multikulturell stadsdel, tillägger hon.

Klasslärarna Sanja Garovic och Anna Nilsson är lyriska.

-Vi träffade rytmiklärarna vid terminsstarten för att de skulle få ta del av vår grovplanering, säger Sanja.. Vi har också diskuterat hur vi ska integrera ämnet med rytmiken. Det här är jättebra lektioner! Allt är så välplanerat. Det märks att de är proffs, tillägger hon med eftertryck.

"JAG VAR MED "HELA TIDEN!"

Det är dags att avsluta vårt samtal. En fråga har jag kvar:

-Har ni några exempel på hur ert sätt att arbeta har lett eleverna till färdigheter de annars inte skulle fått?

Sofie verkar inte behöva någon längre

betänketid.

-Jag tänker på Amos (fingerat namn) i en 3:a på en annan skola jag arbetar på, säger Sofi. Lärarna var bekymrade över att han hade så svårt att ta in kunskap. Han klarade inte den allra enklaste uppgift och han hade också svårt med koncentrationen. Det hjälpte inte att han hade samma läxa i flera veckors tid eller att det gjordes försök att vinkla hans uppgift på olika sätt. Så kom Amos till sin rytmiklektion. Där skulle han få dansa med höstlov. Nu var plötsligt Amos mer koncentrerad än någonsin genom hela lektionen! Efter undervisningens slut, strålade Amos av glädje!

-Säg Du! sa han till sin lärare. Jag var med hela tiden! Säg Du!

Bagatell 7

Flygel- och pianomedar

Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite häändig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.

Medar flygel

Medar piano

Pris: 2995 kr till en flygel (exkl. moms)
Pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

PUFFIMOK kan leda till en massiv kompetenshöjning av personal

Står musik- och kulturskolorna inför sin största kompetenshöjning någonsin? Ja, det kan bli så.

PUFFIMOK står för "Personlig utveckling för framtidens Musik- och Kulturskolor". Tre ansökningar har gjorts hos Europeiska socialfonden från juli till oktober. 27,5 miljon kronor har sökts totalt i de tre ansökningarna!

Ansökningarna för genomförande har med stöd av SMoK lagts in från Övre Norrland, Östra Mellansverige och Västsverige. Övre Norrland omfattar Västerbotten och Norrbotten. Östra Mellansverige omfattar Uppsala län, Västmanlands län, Örebro län, Södermanlands län och Östergötlands län. I Västsverige ingår Västra Götaland och Halland.

Avsikten är att utföra mellan 100 och 200 kurser i varje region inom fem tematiska områden

- * Tillgänglighet/ att nå alla barn
- * Vidgad pedagogroll
- * Informations och kommunikationsteknologi
- * Kvalitetsarbete
- * MoKs roll i samhället

De tre ansökningarna omfattar 108 skolor med en sammanlagd personal på ca 2200 anställda. All personal får använda 18 - 25 dagar under 18 - 24 månader till kompetenshöjande studier.

Ytterligare tre regioner bedriver frivilliga förprojekt Mellannorrland (Jämtland och Västernorrland, Norra Mellansverige (Värmland, Dalarna och Gävleborg) samt Sydsverige (Skåne och Blekinge). De kommer att göra ansökningar för genomförande under våren, när utlysningar förväntas komma i dessa regioner.

Nu går vi i väntans tider. Den 7 december fattas beslut i Övre Norrland, den 15 december i Östra Mellansverige och den 11 februari i Västsverige.

Nu håller vi tummarna för att denna enorma utbildningsinsats skall bli verklig.

Hans Skoglund

Selma Music

Sveriges förmåligaste uthyrning av blåsinstrument?

Instrument	Hyra/mån från	
klarinett	95:-	- Vi har ett flertal kvalitetsmärken att välja mellan.
tvärflöjt	95:-	- Obegränsad hyrestid utan köptvång
trumpet	95:-	- Vid köp tillgodoräknas 2/3 av inbetald hyra - Obs! oavsett hyrestidens längd.
trombone	95:-	
altsax	175:-	
tenorsax	175:-	

Box 159, 751 04 Uppsala, tel/fax 018-24 27 60
e-post: info@selmamusic.com, www.selmamusic.com

AMATÖR, MUSIKSTUDENT ELLER YRKESMUSIKER?

Hos oss hittar du ett brett sortiment av stråkinstrumentet för just dig. Vi har instrument i alla prisklasser. Även tillbehör så som stråkar, strängar, stöd, hartsch, etuier etc.

Vi skickar alltid fraktfritt över hela landet med buss eller post för snabb och säker leverans.

Ta en titt på hemsidan och hör av dig så ska vi hjälpa dig med det du behöver.

Vi finns inte längre bort än ett telefonsamtal eller mail.

Välkommen!

Mattias Sandlund

Dirfiol.

GERINGSGATAN 2 · NORRJÄRDEN
TEL: 0933-20 94 71 · 070-300 00 10
INFO@DIRFIOL.SE · WWW.DIRFIOL.SE

Bagatell 8

Teleskop
Dirigent Regal

Flaggskeppet bland våra dirigentställ.
Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra "Teleskop" finns inga skruvar - alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör "Dir Regal" till det stadigaste av stadiga. En ny fitness: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partiturer och stämmor. Välj till vår "strålände" belysning.

Pris: 2000 kr (exkl moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Lilla Akademien

musikgrundskola – sista ansökan 15/1
musikgymnasium – sista ansökan 15/2
Pre-College, musik – sista ansökan 31/3
www.lillaakademien.se

Smockan om rekrytering, avsnitt 2.

Man bör vara en eldsjäl och lite tokig!

Ett mail damp ner i Kultursmockans virtuella brevlåda:

"Hej Håkan! Skriver från Ömsköldsvik och Ängetskolan där vi under många år haft orkesterskola. Jag själv heter Ulf Wedin har hållit på i ca 18 år med den här typen av verksamhet på Ängat. Vi börjar i åk 5 med en orkester som heter Ängat almost big band. I år är dom 45 stycken spelglada femmor... Hur hela verksamheten fungerar kan vi berätta om du hör av dej."

Hallå Ulf, visst vill vi veta veta mer. Berätta!

En stor anledning till att det fungerar så bra hos oss är den uppbackning vi får på alla plan från grundskolan, Ängetskolan, där vi jobbar. Vi har ett stort stöd från rektorer och alla lärare och de förstår hur viktig vår verksamhet är. Detta har gjort att skolan avsatt en avsevärd tid i timplanen för orkesterverksamhet. Vi arbetar alltså bara under skolans ordinarie undervisningstid!

Varje elev som spelar orkester har 80-100 minuter till förfogande. I åk 5 har eleverna två 45-minuters orkesterpass per vecka plus en 20-minuters grupplektion och då försöker vi begränsa gruppstorleken till max tre elever per grupp. Eleverna i åk 5 har inte egna instrument utan lånar från skolan och får inte ta hem dom, detta för att göra starten så okomplicerad som möjligt. På vårterminen i åk 5 väljer de om vill fortsätta vidare till sexans orkester som heter Ängat Big Band. Mellan 80% och 90% fortsätter och köper/hyr egna instrument och noter.

Överst på orkesterstegen kommer kronan på verket; Ängat ADLIB som består av åk 7-9. Där är nivån ganska hög och vi har de senaste åren spelat låtar som Birdland och Sir Duke för att nämna några. Varje elev får en orkesterlektion på 60 min per vecka och en enskild-/grupp-lektion på upp till 40 minuter på sitt instrument.

Vi får även en stor praktisk uppbackning av skolan och får exempel lägga schemat för vår verksamhet före övriga ämnen som matte, so mm. En del av grundskolans lärare är också med och spelar i orkester på samma sätt som eleverna.

- Vi skrev ju i förra numret av Kultursmockan om framgångsfaktorer för blås- och stråkundervisningen i Motala. Vilka är era framgångsfaktorer?

Jag tror att det viktigaste är att vi har en etablerad modell som har fungerat länge. Det är ett injobbat koncept där skolläda och lärare vet vad det hand-

lar om och stöttar. När femmorna skall börja spela kommer åttorna och niorna och spelar för dem för att ge inspiration och visa på musikaliska och instrumentala möjligheter. Alla vet vad som skall hända...det blir lättare att motivera eleverna då. Utan kopplingen till grundskolan skulle det inte fungera.

- Hur jobbar ni praktiskt med verksamheten? Vilka lärare är med?

Vi är tre musklärare som arbetar med orkestrarna. Vi arbetar alltid minst två tillsammans i orkester. Vi har också hand om grundskolans klassmusik. Den kommer utanför de 100 minuter per elev som jag beskrev tidigare. Även särskolans musik har vi hand om. Arbetslaget fungerar väldigt bra och det är naturligtvis också väldigt viktigt. Man måste själv tycka att det är kul att jobba på det här sättet. Annars skall man låta bli. Jag tycker det är enormt stimulerande men självklart är jag helt slut ibland. Jag brukar säga att eftersom jag får sådan fantastisk feedback på det jag gör, så orkar jag. Annars fungerar det inte. Någon sa att man skall vara en eldsjäl och lite tokig för att jobba så här och det kanske stämmer!

- När det gällde Motala så skrev jag att deras tidiga start kunde vara en framgångsfaktor. Ni startar istället ovanligt sent, när eleverna går i femman.

Vi har provat lite olika modeller. Det kan fungera att starta tidigare men vi pröva- de ett tag att starta i årskurs fyra. De gick inte alls lika snabbt framåt som femmorna. De som börjar tidigare fungerar också bra men de hinner ju inte alls lika långt som vi gör under ett år. Själv skulle jag vilja ha mer rytmik i tvåan och trean istället!

- Är ni mycket ute och reser, ger konserter, åker på läger etc?

Vi har varit i England men det är inte så ofta vi gör långa resor. Eftersom vi arbetar inom obligatoriet är det också svårt att gå med bössan till föräldrarna. Vi försöker spela i olika skolor runt i Ö-vik mm. Däremot spelar vi in både övning- ar och gör skivor. Bild och ljud. Dels för

Ulf Wedin till vänster, Stefan Antonsson som sitter med flöjter som trumstockar och Rasmus Grip till höger med trumpeteten.

att eleverna skall bygga upp en portfolio där de kan se sin egen progression, dels för att de skall kunna ta hem musiken de spelar i orkester.

- Ni börjar i femman, en del elever kanske redan börjat med andra instrument då?

Jo, många spelar gitarr och piano också. En del cello och en del även ett annat blåsinstrument. Två elever spelar både klarinet och fagott. Ett instrument här och ett inom kulturskolans ordinarie undervisning.

- Jag hörde att ni ändrat er organisation. Du och flera andra var anställda av grundskolan tidigare?

Ja, vi har gått tillbaka till att ha kulturskolan som arbetsgivare nu. Det förändrar för min del ingenting. Jag har samma innehåll i tjänsten som tidigare.

- Och något avslutande ord om varför det fungerar bra hos er?

Vår skolchef Torbjörn Ölund har varit min rektor tidigare och han sa en gång: "Glöm inte bort att Ängetskolan har högsta betygssnittet. Jag vet vad det beror på. Orkestrarna. Fast det hade varit kul om det fanns lite forskning som kunde bevisa det."

Det är viktigt att ha ett sådant stöd om det skall fungera bra.

Efter samtalet funderar jag på vad som är gemensamt mellan Ö-vik och Motala:

- Ett entusiastiskt arbetslag

- Koppling till grundskola

Så enkelt kan det väl inte vara? Kultursmockan efterlyser fler exempel. Hör av dig hur det ser ut på din musik- eller kulturskola!

Text: Håkan Sandh
Bild: Ulf Wedin

Musiken börjar i ett papper och vi slutar i ett papper!

Hallå Charlotta Grudin...

...ni som arbetar som drama/teaterpedagoger i Stockholms län hade en träff under novemberlovet? Vad gjorde ni?

- Vi hade workshop med en cirkuspedagog. Vilde tillföra lite fler fysiska övningar. Fylla på skafferiet. Sedan pratade vi en hel del också. Många dramapedagoger jobbar ensamma. Det är bara Stockholm stad med sin tradition från Vår Teater som har en helt annan tradition.

Hur är situationen i stort för dramapedagogerna?

- Många är lite stressade att de kan bli av med jobbet. Någon hade lagt märke till att det just nu inte fanns ett enda ledigt jobb i hela landet att söka! Men annars var det inte så mycket klagosång - vi ville bli inspirerade. Det blev vi också.

Hur ser du på teaterns plats inom musik- och kulturskolan?

- Det positiva är att det finns ett stort intresse från eleverna. Jag har också jobbat en hel del inom grundskolan. Där behövs verkligen dramat. Att se en del pojkar, som inte är hockeypojkar, börja med teater och sedan blomma ut för fullt på ett estetiskt program under gym-

nasetiden - det är fantastiskt. Tidigare jobbade jag med åk 2 i Salem. Det är som bäst när någon klasslärare kommer efteråt och säger "Vad roligt att Kalle har hittat sin plats och fått sånt självförtroende."

- Negativt är att på de mindre kulturskolorna blir det ju ensamt och att 95% av all information och diskussion handlar om musiken. Jag har jobbat i Nynäshamn och jobbar nu i Sthlm och Salem. Det är klart att det blir skillnad i Stockholm som är så stort. Jag tror också att det i många kulturskolor finns en dålig kunskap från cheferna kring drama och teater. De flesta chefer har musikbakgrund och har inte fått någon utbildning i drama/teater när de blivit chefer. En dramalärare i en liten kommun skall vara allt från tvättmaskin till ljussättare. I Stockholm finns särskilda teaterassistenter och skräddarsydda scener.

Tycker du att nya chefer borde få en sådan utbildning? Kanske genom SMoK?

- Ja, varför inte?

Hur ser du annars på kulturskoletanken? Är det rätt att ha alla ämnen under ett tak eller vore det bättre med en kommunal teaterskola?

- Jag tror på kulturskolan. Fördelarna är att det är hur inspirerande som helst att jobba med andra kompetenser och göra saker tillsammans. I Årsta har vi exempelvis julspele. Musiken har fått hjälp av teatern och det har lyft föreställningarna. Utbytet mellan ämnen på lärnivå

fungerar. I Stockholm hade vi "baslag" som gick ut till skolorna. Där fanns både musik, dans, bild och teater.

- Jag tycker det är konstigt att det inte finns mer teater i kulturskolorna. Teatern rör om, och det blir ju också billigare med teaterlever än musikelever.

Vad beror det på att teaterverksamheten inte blir större då?

- Svårt att säga. Ibland tror jag att det finns en bristande kunskap om teaterns villkor. Jag tänker så att musiken börjar i ett papper och vi slutar i ett papper! Från början kan teatern vara ganska kaotisk, vi försöker ta in allt, för att så småningom smalna av och få ner ett manus på ett papper. Vissa klasser, speciellt de som är hårt hållna, kan vara väldigt kaotiska när de får möjlighet att släppa loss i teatern. Kaos kan vara utvecklande - fast tappar man som lärare greppet - då är det absolut inte nyttigt. Teaterlärare är kanske lite mer stökiga i ett kollegium också?

Hur är det med diskussionen om drama eller arbete mot en föreställning?

- Är inte det väldigt 70-tal? Jag uppfattar inte att den diskussionen finns längre. Vi går från leken - improvisationen - men föreställning skall det vara så fort som möjligt. Det första nya elever frågar efter är "När skall vi visa upp?"

Sedan diskuterar vi lite runt att det är svårt att få igång debatter i KulturSmockan och på vår hemsida. Charlotta tror att det kan bero på att folk i allmänhet, inte bara lärare, har blivit mer rädda för att uttrycka sin åsikt. De kan vara rädda att blir betraktade som jobbiga och besvärliga, i värsta fall bli utsatta för repressalier. Vi enas om att det är fruktansvärt trist om det är så. Hur skall vi skapa kreativa frispråkiga ungdomar om vi själva inte låter åsikter brytas mot varandra? Eller?

Text och foto: Håkan Sandh

Bagatell 9

"Stage"

Orkester/körpodier
Flexibelt lättvikts podie-system i alu-minium för scenbyggnad med o begränsade möjligheter. Alla benlängder med snabb-koppling.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50. - fax: 013-527 52

40-timmars semestertjänst

– något för Kulturskolorna?

I Åre kommun införde man Kulturskola 1996. Vid det tillfället lades alla tjänster inom kulturskolan över på 40-timmars semestertjänster, tidigare hade kommunen en musikskola och där gällde läraravtal. 2005-2006 pågick en process och ett antal förhandlingar för att överföra samtliga verksamheter inom Kultur och fritid så som biblioteken, fritidsgårdarna och kulturskola till årsarbetsavtal. Det krävdes en mer flexibel schemaläggning bl.a. för att turistsäsongen gör belastningen ojämn över året. Förhandlingarna för kulturskolans lärare kävade så nu är de ensamma kvar på det gamla semestertjänstavtalet. Då var debatten infekterad, berättar kultur- och fritidschefen Berit Lindh, men nu förs inga diskussioner kring detta avtal längre. Idag har vi en positiv och öppen stämning kring arbetstidsfrågan.

– Fördelarna med 40-timmars-tjänster är att vi har full insyn i hela arbetstiden. Förtroendearbetstiden är borta. Det är bra åt båda hållen, både om någon inte riktigt fyller sin tid eller när någon nästan håller på att jobba ihjäl sig. Nu tittar vi på en sådan situation när den uppstår! Flexibiliteten är dock stor, vi kan tillsammans bestämma hur långa avstämningssessionerna ska vara - dock max 16 veckor.

I Hofors har sedan några år planer funnits för något som kallas Entré Ungdom. Ritva Snellman är chef för kulturskolan och en drivande kraft för Entré Ungdom.

– Förslaget utarbetades efter en enkät vi gjorde bland ungdomar i Hofors. Vilken kulturverksamhet ville de ha? I samband med det kunde vi också göra en omstart av kulturskolan. Entré Ungdom innebär kortfattat en kulturskola som är mer öppen för spontana besök och håller öppet alla veckodagar, även lördag och söndag. För att klara den övergången bestämde vi för drygt ett år sedan att pröva semesteravtal under ett år. Efter det året gick luften ur projekt Entré Ungdom och personalen på kulturskolan var delad i frågan om att fortsätta på semesteravtal eller gå tillbaka till läraravtal. Jag sa att jag absolut inte ville ha två avtal så då fick lärarna själva välja och det blir en röst övertikt för att gå tillbaka till läraravtalet. Nu har åter frågan om Entré Ungdom aktualiserats så kanske blir det genomfört och då inför vi med stor sannolikhet semestertjänster igen.

Hur resonerade lärarna kring avtalet?

Finns det någon utvärdering?

– Vi gjorde en utvärdering och den visar på både för- och nackdelar. Fördelar som lärarna lyfter fram är att det varit skönt med färre arbetstimmar per vecka, att det blivit lättare att släppa jobbet när man kommer hem, och att det blivit lättare att samverka. Nackdelarna har varit att det varit få pauser (lov) mellan alla möten med elever och att en viss möjlighet till impulsivitet försvinner med förtroendearbetstiden. För skolan är det också billigare med läraravtalet eftersom semestertjänst innebär högre OB-ersättning och att kraven på arbetsplatser åt alla lärare blir större. Någon menade innan försöket att de ändå skulle bli "störda" av elever på sin fritid, men vi införde telefontider för eleverna och det fungerade utmärkt. Det respekterades av eleverna. Så som lärarna upplevde det var väl för- och nackdelar ungefär lika stora.

I Norrköping diskuteras frågan i skolans samverkansråd. Hasse Eriksson, chef för Kulturskolan redogör för några av argumenten:

– Vi är ingen skola utan en fritidsverksamhet. Idag är vi ofta lediga när ungdomarna är lediga och det är bakvänt. Det är heller inte bra att ha lärare som arbetar 45-50 timmat i veckan hela tiden. Alla blir för trötta. Nu strävar vi efter att vi skall kunna komma överens om att vanliga semestertjänster är bäst för alla parter. Hur scheman mm skall se ut har vi inte diskuterat ännu. Införandet kommer att ta tid. Och får ta tid. Jag tror väldigt mycket bygger på tradition i denna fråga. Inte argument. Lätt att se nackdelar. När alla får se att det också finns många fördelar, som möjlighet att förlägga semester mer fritt, tror jag att alla anställda kommer att få en större samsyn på frågan.

I Borgholms kommun på Öland är Per-Olof Rylander rektor med undervisning i tjänsten. Han arbetar, som de flesta chefer, på vanlig semestertjänst. Det gör sedan ett år också hans fru som är lärare på skolan.

– Fördelarna med det var framförallt två. Dels att hon kunde vara på skolan och "göra sina timmar" och sedan vara ledig när hon kommer hem. Den andra anledningen var möjligheten till mer flexibel semester. Möjlighet till övertid var en annan positiv del, men den har inte varit aktuell ännu. Erbjudandet står öppet för alla men än har det inte smittat av sig. Annars är nog kommunen po-

sitiv till att fler ansöker om 40-timmars-tjänst.

I Helsingborg fanns till för ett år sedan en kommunal musikskola i det stora kulturhuset Dunkers. Fem olika verksamheter i huset slogs då samman till en. Lärarna i musik hade traditionellt läraravtal, övriga i huset, inkl bild- och dramalärare hade vanliga semestertjänster. Två nya avdelningar bildades, en för Museum och Konst, och en för Scen och konstnärligt utförande. På den senare blev Marianne Westholm chef. Kulturskolan, ett namn som de i och för sig inte använder, fick namnet Dunkers Unga. Marianne framhåller att sammanslagningen och behovet av att alla arbetade under samma avtal var det viktigaste argumentet för att införa semestertjänster också för alla musiklärare.

– Det är alltför komplicerat att ha två avtal. Vi har totalt 130 anställda och knappt 40 av dem var musiklärare. Övriga arbetade redan på vanliga 40-timmars-tjänster. Det var aldrig aktuellt att övriga pedagoger skulle få läraravtal. Vi fick också ett tydligt politiskt uppdrag att öka samverkan inom huset, att se till att ha verksamhet även alla dagar, nå nya målgrupper och göra Dunkers till helsingborgarnas vardagsrum. Det fanns sedan länge verksamhet på Dunkers på exempelvis höstloven, men då utan musik, eftersom alla musiklärare var lediga. Det var inget bra upplägg. Att få möjlighet att förlägga arbetstid på barnens skollov var argument nummer två. Det tredje argumentet är att arbetsgivaren nu kan ha insyn i all arbetstid och fördela arbetet då verksamheten har fler uppdrag än undervisning som skall uppfyllas.

Hur har det gått? Finns det inkörningsproblem?

– Ja, visst finns det inkörningsproblem. Vi bestämde att ha 6-veckorsperioder som reglering. Alla gör sitt schema för kommande 6 veckor och då skall det under den perioden inte uppstå övertid. Jobbar någon mycket en vecka skall det kvittas mot färre timmar en annan vecka under perioden. En del lärare tycker att perioderna är för korta.

Vissa skulle önska 16-veckorsperioder för att kunna arbeta intensivt och sedan kompensera detta under jul och andra lugnare perioder. Men då är vi tillbaka på terminsplanering igen med risk för att det inte finns någon pedagogtid kvar till att utföra aktiviteter under skolloven om

det inte sker på övertid och det finns det inte resurser till. Det är heller inte förenligt med avtalet som tydligt säger att övertid och planerad verksamhet är helt oförenliga begrepp.

Finns det motstånd hos musiklärare mot det nya avtalet?

- Det finns både de som ser fördelar med det nya avtalet och de som är kritiska. De fördelar jag fått höra om är att man nu kan ta semester vid andra tidpunkter än skolloven, samt att man känner att man verkligen är ledig när man kommer hem då det blivit en tydligare gräns mellan arbete och fritid när man inte längre jobbar hemifrån. Att alla fått en egen mobiltelefon i arbetet har också underlättat detta då ingen nu behöver lämna ut sitt privata nummer utan kan stänga av jobbmobilerna när man går hem. De kritiska synpunkterna som framförts är tre till antalet. Den första handlar om att några anser att det finns mindre utrymme för spontanarbete, dvs få tillgodoräkna sig arbetstid ifall man till exempel får inspiration att tänka ut en kreativ idé eller sätta sig och öva på sitt instrument en lördag. Vidare finns det synpunkter som mer handlar om den privata situationen där speciellt småbarnsföräldrarna påtalat att man föredrar att kunna vara ledig under loven. Några har också uttalat att man tyckte det var både mer praktiskt och flexibelt att kunna arbeta hemifrån en stor del av tiden istället för att som nu ha all tid förlagd på arbetsplatsen.

Men återgång till olika avtal för anställda på Dunkers Unga blir det inte?

- Nej.

Till sist några funderingar. Kan man se några gemensamma nämnare och argument i enkäten och dessa exempel?

- Området är starkt traditionsbundet. Och minerat. Ett förändrat avtal kan uppfattas som misstroendeförklaring mot lärare trots att de då får samma avtal som i stort sett alla andra yrkesgrupper.

- Läraravtalet med förtroendearbetstid är en hopplös konstruktion - anser många chefer.

- Läraravtalet passar inte kulturskole-

KulturSmockan mailade ut en minienkät till 11 slumpmässigt utvalda musik- och kulturskolor. 8 svarade.

Fråga 1. Har ni på din skola någon anställd lärare med 40-timmars/semestertjänst?

En skola hade en lärare. Det förväntade svaret besannades; det är ovanligt med 40-timmars/semestertjänst inom musik- och kulturskolan.

Fråga 2. Har ni på din skola diskuterat införande av 40-timmars/semestertjänst för lärare?

Två svarar "nej".

Sex svarar "ja".

Några kommentarer:

- Jag har nämnt för lärarna att jag räknar med att 40 tim/v och semester-tjänst kommer vad det lider.

- Ja, i synnerhet var frågan aktuell för några år sedan. Många menar att det vore bra för oss om vi fick reglerad tid så man tydligare såg ett slut på arbetet.

- Frågan har diskuterats ibland men en majoritet är mycket nöjda med nuvarande flexibla hantering av de 1767 timmarna.

Fråga 3. Vad har du (chefen för musik- och kulturskolan) för personlig åsikt om sådana tjänster? Vilka förrespektive nackdelar ser du?

- Jag anser att läraravtalet är komplext och skapar förvirring. Förtroendetiden är ofta en känslig fråga vilket skapar otydlighet för oss alla.

- Aldrig tänkt tanken.

- Fördelar att man som chef kan planera för hela arbetstiden. Fördelen är att vi som håller på med en fritidsverk-

samhet kan planera verksamhet när barnen är lediga, dvs på loven. Det är en brist idag att inte kunna erbjuda lov-verksamhet pga av all personal då är ledig. Nackdelar med semestertjänst är att man inte kan komprimera arbetstiden under terminerna, om man vill arbeta så. En annan nackdel är att lärarna inte skulle få lov, vilket skulle uppfattas som en stor nackdel för lärarna som uppskattar lov/ledigheten väldigt mycket och ser det som ett stort plus.

- Jag tror att fördelen skulle vara att man minskar risken för att någon arbeta för mycket.

- Fördelar: Arbetsgivaren förfogar över hela arbetstiden. Nackdelar: Risk för ett stelare system, svårare att redovisa, mer byråkrati bl a när det gäller tid för spontana kontakter föräldrar/elever etc.

- Förordar 40-timmarsvecka då det blir tydligare hur arbetstiden används. Skulle man arbeta övertid kan denna tid tas ut på skollov. Läraravtalet fungerar dåligt för Kulturskolans lärare, i alla fall på min skola. Jag vill ha bort det luddiga med förtroendetiden och i stället reglera planeringstid i resp. lärares schema.

- Har inga personliga åsikter i frågan.
- Jag ser inga stora nackdelar med nuvarande system eftersom allt är så olika för olika kategorier lärare och mänskotyper. Det vore intressant att höra hur det fungerar på en musik/kulturskola som har genomfört 40 timmarsveckan.

Presstopp

När denna artikel skrevs visste vi att semestertjänst diskuterades, men vi var inte medvetna om att det just nu skulle bli en stor stridsfråga mellan SKL och lärarfacken.

Text: Håkan Sandh

verksamhet som har fokus på elevens fria tid.

- De flesta chefer som har infört semesteravtal är vana vid det från andra arbetsplatser, dvs de har inte internerkryterats inom musik- och kulturskolevärlden utan har i högre grad ett "helikopterperspektiv".

Skandinavien's nordligaste tekniska universitet
Forskning & utbildning i världsklass

Snön och kylan gör dig inte besviken, inte heller värmen och svänget i musiken!

Sök till våra musikutbildningar senast 15 januari 2010

www.ltu.se/mom

För information om antagning se www.musikskolorna.se

Entreprenad och konkurrensutsättning

Man kan kanske kalla det en liten trend; att konkurrensutsätta musik- och kulturskolor i Stockholms län. Helt nya idéer är det inte, på 90-talet lades Ekerö musikskola ut på entreprenad till Kulturama som också hade Stockholms Vår Teater på entreprenad under några år. I båda fallen är verksamheterna nu åter kommunaliserade. När samma tankar nu kommer tillbaka kommer de i delvis ny form.

Det är tre kommuner som just nu har alternativa driftsformer inom Stockholms län; Nacka, Täby och Norrtälje. Alla tre kommunerna leds av moderaterna så man skulle kunna tänka sig att det finns en gemensam modell. Så är dock inte fallet. Det är tre ganska olika modeller det handlar om.

Nacka

Nacka har vi skrivit i KulturSmockan om tidigare. De införde sin modell för några år sedan. De har kvar sin kommunalt drivna musikskola men auktoriserar andra aktörer som godkända musikskolor med kommunala bidrag. Alla får samma elevpeng. En stor skillnad mellan Nacka och de andra aktuella kommunerna är att Nacka välkomnar alla barn och ungdomar till sina musikskolor. Inga köer, inget tak på antal elever. För närvarande finns sju konkurrerande musikskolor varav en är kommunalt driven.

Nacka har satt upp SMOks plattform som kvalitetsnorm vilket bl.a. innebär att alla skolorna skall ha högskoleutbildade lärare, eller lärare med motsvarande kompetens.

Täby

"Utbildar framtidens musiker, låtskrivare och musikproducenter inom genren populärmusik. Alla våra lärare är utöver sin pedagogiska del professionellt aktiva inom musikindustrin."

De båda andra aktörerna är SMT, Språk Musik Teknik, en enskild pianopedagog med ca 70 elever och Märten Fredholm som är trumslagare. Hans undervisning är inriktad på rockinstrumenten man han har också dj-skola.

De fristående aktörerna, inte kulturskolan, får 4200 kronor per elev och år. De får också behålla elevavgiften som nu uppgår till 1650 kronor och till våren 1700 kronor. Med lite huvudräkning ser man att exempelvis 70 elever ger 530 000 i intäkt per år. Det är en ganska hög summa för en privatlärare. Skall man däremot driva en hel skola med lokaler, ensembler, resor och lägerverksamhet, rekryteringsinsatser, konserter, kompetensutveckling mm så blir det en orimligt låg kostnad.

Ett tak är satt till 1200 elever för den kommunala kulturskolan och övriga ak-

törer delar på 400 elever. Upphandlingen avser bara ett år, så redan till våren 2010 kommer verksamheten att utvärderas och eventuellt förlängas ytterligare ett år.

Chef för kulturskolan är Eva Wiström. - Vi har fått mindre anslag, ca en miljon mindre än föregående år. Annars har konkurrensutsättningen inte påverkat oss negativt. Vi har faktiskt lyckats ta in lika många elever, 1200, trots minskade anslag. Musiklärarna har fler elever än tidigare, de har minst 65 elever per heltidstjänst och det har fungerat. Vi har fler sökande nu än tidigare till den kommunalt drivna verksamheten!

Hur kan det komma sig?

- Jag tror det finns två anledningar. Dels har ett visst hot kanske fått oss att agera mer aktivt med rekrytering och dels har vi fått betydligt mer lokal publicitet än tidigare. Sedan tror jag Täby-borna kan bedöma att vi står för en annan kvalitet än en enskild lärare kan göra.

Och nu är ni kulturskola också?

- Ja, vi har sedan länge i Täby en stor kommunal teaterverksamhet, Ung Teater i Täby. Vi är nu sammanslagna och till våren planerar vi att starta konstkurser. Då tyckte vi det var passande att byta namn. Ung Teater har kvar sitt gamla namn ändå.

Men ni har alltså inte blivit "upphandlade"?

- Nej, upphandlingen skedde kring de 400 platser som man bestämt i förväg skulle finnas vid sidan av våra platser. Priset var fastställt i förväg och vi har inte behövt lämna anbud.

Finns krav på kompetens, utbildade lärare för de nya aktörerna?

- Ja, det vill jag minnas var ett krav i upphandlingen. Dessutom är de välkända aktörer som haft en bra verksamhet länge i kommunen. Vi har ju haft ett antal privata "musikskolor" även tidigare.

Norrtälje

Norrtälje kommun beslöt för en tid sedan att lägga ut hela musikskolan på upphandling. Redan nu svarar fristående Rimbo kulturskola för musikverksamhet i Rimbodistriktet, medan kommunala kulturskolan driver verksamhet i resten av kommunen. Nu ska alltså all musikskoleverksamhet läggas ut på anbud. I upphandlingen delas kommunen upp i tre områden: Rimbo, Hallstavik/Väddö och Norrtälje. Anbud kan läggas på ett eller flera distrikt. En anbudsgivare blir kommunen.

Karin Holdar är rektor för kulturskolan.

Hur planerar ni att tackla situationen?

- Jag har ingen insyn i hur upphandlingssunderlaget kommer att se ut. Det sköts av min förvaltningschef. Kommunen får ju två roller, dels som den som upphandlar, skriver underlag och bedömer. Dels som anbudsgivare. Det är ju ett delikat problem att hantera det så att inte jäv uppstår. Jag hoppas ändå att vi får faj-

tas om de delar av Norrtälje där vi har verksamhet idag, dvs Hallstavik/Väddö och Norrtälje.

Har du någon idé om det kommer vara ett i förväg bestämt pris eller blir det priskonkurrens?

- Jag vet inte. Jag tror att det kommer att vara med priskonkurrens.

Något övrigt känt om innehållet?

- Jag har hört att underlaget i övrigt kommer att likna det som fanns vid upphandlingen av Kulturskolan i Rimbo som lades ut våren -09, en upphandling som sedan avbröts. Då hade vi som kommunal kulturskola med ett anbud. Underlaget då var bra, det tog sin utgångspunkt i våra mål. Den gången var både antal elever och kostnaderna fastställda i upphandlingen.

När Ekerö och Vår Teater i Stockholms upphandlades fick all personal erbjudande att följa med till den nye entreprenören. Blir det likadant i Norrtälje?

- Hur det blir med personalen är inte helt klart ännu. Jag tror att personalen kommer att bli erbjuden att följa med till nästa arbetsgivare - om det blir någon annan än kommunen som vinner anbudet. Denna fråga och andra tycker jag att jag fått dålig information om. Självklart medför denna osäkerhet att personalen känner sig oroliga och olustiga och tappar väldigt mycket energi. Kontraktstiden är också tänkt att bara vara två år. En väldigt kort tid. Efter ett år måste förberedelser för nästa upphandling starta. Socialdemokraterna gick med på upphandling om de fick igenom att kommunen skulle vara en av anbudsgivarna. Förutsättningarna är kanske andra efter valet?

PRESSTOPP:

Sedan artikeln skrevs har det blivit klart att Rimbo är ute till upphandling med fast pris - endast konkurrens avseende kvalitet.

Bagatell 6

2 000:-

(exkl moms)

PIANO-GASPALLEN standard

Sluta skriva!

Pianopall med dubbla gasfjädrar böjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stålkonstruktion med stoppad sits.

Nyhet: GASPALLEN ERGO 2500- (exkl moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Smockan besöker...

Stockholms län

DEL 2

Musikskolan

Upplands Väsby musikskola.

Fakta:
 Invånarantal: drygt 38 000
 Kommunalt anslag 2009: 4539 tkr
 Övriga intäkter: 1178 tkr
 Utbud: Musik
 Musikledare: Helena Skoog Waldner
 08 590 97515
 helena.skoog.waldner@upplandsvasby.se

Det här är vi bra på
 Vi jobbar utifrån ett socialt perspektiv - det ska vara kul att spela tillsammans. Vi är bra på att stimulera yngre elever att spela blåsband/orkester. För att det ska låta bra och vara kul från början använder vi bakgrunder och eget material. Vi

är också bra på pedagogik för rock- och popgrupper. Vi har god kompetens inom IT för pedagogiska ändamål. Vi samarbetar i projektform med andra musikskolor. Vi jobbar medvetet för att eleverna ska bli självständiga och kunna musicera på egen hand på fritiden.

Det här har vi på gång just nu

Vi utvecklar samarbete med grundskolan. På Smedbyskolan har vi ansvar för musikundervisningen från så 1-5, med olika inriktning de olika skolåren. Text brassklass i så 4-5, fiolklass i så 3, rytmikgrundkurs i så 2.

Vi planerar ett Beatlesprojekt som ska resulterat i en högkvalitativ föreställning ht-10.

För att så många som möjligt ska kunna få börja spela gitarr gör vi i år ett försök med storgrupp för nybörjare. Hittills har det bara varit positivt och det blir spännande att se var vi hamnar efter ett läsår.

Det här vill vi göra i framtiden

Vi ser fram emot nya lokaler i det nya gymnasiet som ska stå klart ht-11. Det kommer att bli ett lyft för musikskolan med möjlighet till nya målgrupper och intressanta samarbeten.

Vi vill fortsätta utveckla nya pedagogiska metoder för att möta morgondagens elever och deras intresse för musik.

Vallentuna kulturskola

Fakta:
 Invånarantal 30/6 2009: drygt 29 153
 Kommunalt anslag 2009: 9 516 tkr
 Övriga intäkter: 1 600 tkr
 Utbud: musik, dans, drama/teater, bild & form, kulturverkstad
 Rektor: Bo Frick
 08-587 852 71
 kulturskolan@vallentuna.se

Vallentuna kulturskola startade 1955 som musikverksamhet och är kulturskola från år 2000. Under en tioårsperiod har ett fritt och kreativt arbetsklimat gett en stark utveckling med bred verksamhet och en god grund för samarbeten mellan kulturskoleämnena i projekt inom kulturskolan och grund- och förskolorna. Det som engagerat mest under senaste året har varit VIDA, ett projekt finansierat av Rikskonserter med musik komponerad direkt för Vallentuna kulturskolas elever av tonsättaren Stefan Pöntinen. Verket uruppfördes 6 juni av en kör och orkester med stråk, blås, piano, gitarr och slagverk. Bild-, dans- och dramaelever medverkade med bilder och scenisk gestaltning.

Ett av våra mål är internationellt engagemang och vi har under 2000-talet besökt Portugal, Finland, Estland och Island med elever och lärare för kontaktskapande och ämnesutbyten. Ett av våra rektorsnätverk med andra musik- och kulturskolor i närområdet har peda-

gogiskt tankeutbyte och i samband med möten besökt Holland, Finland, Norge och Tyskland.

Ett stort utvecklingsområde är verksamhet för elever inom Resurscentrum i Vallentuna.

Där deltar vi också i SMoK:s Pascalprojekt med fem pedagoger och erbjuder även Funktionsinriktad MusikTerapi, dessutom nu som ämneskurs.

Från 2007 har intag till gitarr och piano speciell prioritet. Köerna kontaktas årligen och alla gitarrelever inbjuds till en gigantisk grupplektion i gitarr i början av september. Därifrån väljer man hur man vill gå vidare. En grundskola deltar i ett mångårigt projekt med gitarrklass från 6 år och uppåt.

På gång positivt är fortsatta internationella samarbeten, närmast med musik-

skolor runt Barcelona, dit gitarrelever och lärare åker i oktober. Skolstartsfesten, som presenterar vårt utbud för blivande elever, är inne på tredje året och äger rum sista veckan i augusti med elevaktiva kombinationer av lektioner och föreställningar för alla 2:or. Stafetornen, som är ett samarbete mellan olika ämnen startat förra året, fortsätter. Vi räknar också med att bli certifierade kvalitetsmässigt under nästa läsår inom kommunens program inom Investors in People.

Negativt är ett sparbetning under resten av året med trolig utvidgning nästa år. Det kommer att leda till högre avgifter och kan drabba verksamheten med inriktning på grundskolorna.

Framtiden ser vi trots de bistrare ekonomiska tiderna an med förhoppning

om filial på en grundskola som byggs ut i den expansiva södra delen av kommunen. Inflyttningen till Vallentuna är en av Sveriges högsta, vilket ökar behov och efterfrågan.

Vi gläder oss åt att vår huvudbyggnad Röda skolan, en kulturbyggnad från 1925, har renoverats och målats utvändigt under sommaren. En stark utveckling inom IKT (Informations- och Kommunikationsteknik) inom kommunen ger möjligheter till bättre information och kontakter både internt och externt. Samarbetet inom våra nätverk med närliggande musik- och kulturskolor, som bl a rör orkesterprojekt och gemensam kompetensutveckling, kommer att fortsätta.

Lidingö

Fakta:
Invånarantal 30/6 2009: 43 297
Kommunalt anslag 2009: 8 492 tkr
Övriga intäkter: 6 102 tkr
Utbud: Musik
Rektor: Thomas Schönberg
08 731 31 98
tsb@lidingo

Det här har vi gjort bra:

Lidingö musikskola har ökat elevantalet med närmare 80 elever sedan 2008. Vi har ett mycket nära och gott samarbete med samtliga skolor på ön, och i och med att många av skolornas musiklärare har sin anställning på musikskolan har detta medfört många gemensamma projekt där elever från samtliga skolor finns med.

Ett utökat samarbete med Lidingösymfonin har medfört att många fler elever än tidigare fortsätter sitt musicerande här efter sin tid på musikskolan.

Trots att konkurrensen från många privata aktörer har ökat de senaste åren har Lidingö musikskola fortsatt vara det första alternativet för de flesta Lidingöbor.

Det här har vi på gång just nu:

Vi erbjuder från och med i höst samtliga elever att gå 2 gånger i veckan, med oförändrad avgift. Samtliga elever kan exempelvis numera delta i teoriundervisning, ett av flera musikprojekt tillsammans med Sagateatern, olika fria körer och andra mindre ensembler, ackompanjering mm, förutom våra ordinarie orkestrar och ensembler. Vi vill dessutom att samtliga elever ska spela upp vid minst ett tillfälle per år och att samtliga elever deltar i ett av skolans många helglägar som pågår under året.

Musikskolan kommer detta läsår att kunna ta in ytterligare ca 100 gitarr och slagverkselever på grund av ökade anslag för detta ändamål.

Det här vill vi göra i framtiden:

Vi vill i framtiden att det skall bli en norm för samtliga elever som deltar i Lidingö musikskolas verksamhet att man går 2 gånger i veckan i någon form av lärarledd undervisning. Vi vill också att musikskolan får egna lokaler att vistas och arbeta i, och på så sätt kunna utveckla musikskolans ensemble- och övriga verksamhet.

Södertälje

Fakta:
Invånarantal 82 000
Kommunalt anslag 2009: 21 milj
Övriga intäkter: 4,5 milj
Utbud: musik, dans, drama/teater, bild och media
Rektor: Ola Bjerding
08-550 215 39
ola.bjerding@sodertalje.se

Det här har vi gjort bra:

Vi har inrättat Protocols inspelningsstudio, som håller professionell nivå och har startat ett nytt ämne musikproduktion. Vi har ett ämne vi kallar KAPIS (Kulturskolans avancerade program i Södertälje), där vi erbjuder en utökad och högre studiekurs för motiverade och talangfulla ungdomar. De undervisas 2 tim/vecka i huvudinstrument samt teori/gehörslära och ensemblespel enligt en tydlig studieplan. Intagning till programmet sker via provspelning.

Vi har sedan ett år tillbaka en fastanställd mediapedagog som arbetar med digitalt berättande. Vi har dessutom en projektanställd filmare som också arbetar med ungas berättande. De här två pedagogerna har just genomfört ett Filmmrally, en filmfestival ned och för ungdomar, som vi tänker ska bli ett årligt evenemang.

Det här har vi på gång just nu

Vi fortsätter att utveckla mediaämnet och Kapis

Det här vill vi göra i framtiden

Vi vill än mer rikta undervisning mot bredd och spets.

Hyr ditt
blås hos
Musica
Blåsexperten

Sveriges bästa hyresvillkor / Blåsinstrument från **110:-** i månaden
Vid köp dras upp till 12 månaders inbetald hyra av från priset
Kontakta oss för mer information!

MUSICA - STÖRST I SKANDINAVIEN PÅ UTHYRNING!

MUSICA
blåsexperten ab

Köpmangatan 5 - 572 30 Dskarshamn
Tele: 0491 120 40, Fax 0491 771 88
E-post: musica.blåsexperten@swipnet.se
Web: www.musica-blåsexperten.se

YAMAHA
The best you can get

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL

"Nothajen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

www.noter.eu

Hallå där

...Anna Vnuk

Du är ute på din stora turné nu. Hur går det?

- Det är väldigt roligt. Jag har just kommit hem idag från Söderhamn. Vi har varit i norr nu, i min gamla hemkommun Luleå, i Umeå, Ljusdal mfl städer. Det har gått väldigt bra, även om det är stor skillnad mot större kulturstäder som Umeå och mindre orter. Vi turnerar med Riksteatern som har lokala teaterföreningar som arrangörer. De jobbar väldigt olika från ort till ort. Lo Kauppi och jag åker i alla fall runt och pratar oss varma för kulturen i olika lokaltidningar. Jag var också med på socialdemokraternas kongress nyligen. Vi framförde en del av föreställningen där. S vill ju göra kulturen till en valfråga - och det pratar även regeringen om. Det skall bli spännande att se var den debatten tar vägen!

Har du haft kontakt med kulturskolor på turnén?

- Nej tyvärr inte. Däremot skall jag på en studiedag i Märsta och jag har också skickat en videohälsning till Ekerö. Det vore kul om fler hörde av sig.

OK, lycka till då med resten av turnén så hörs vi till nästa nr av KulturSmockan!

Ulla Wiklund

Hej Ulla!

Du har skrivit om musiken och skolan i en bok utgiven av UR och Rikskonserter. En av tre i en Tonspraks-serie som vi skriver om på annan plats här i Smockan. Grattis! Mycket av det du skriver om estetiska lärprocesser gillar jag. Däremot skriver du väldigt knapphändig om kulturskolan och det du skriver är i stort sett bara negativt. Är det en riktig analys?

- Nej. Jag tycker inte det är så negativt. Avsikten var att peka på några saker som inte fungerar så bra ur skolans perspektiv.

Du skriver att "Många barn lämnar idag musikskolan efter en väldigt kort tid. Det kanske inte är svårt att förstå varför." Vad bygger det på? Och varför slutar dom?

- Det bygger på de erfarenheter jag samlat upp under alla mina kontakter med kommuner under tio år. Tyvärr finns ingen statistik eller utvärdering på det här området, vilket skulle behövas. Heller, inte någon forskning ännu. Det jag vill ta fram är att kulturskolorna i musikundervisningen betonar läxan för mycket och att undervisningen fortfarande är alldeles för notbunden. Barn hinner inte "göra läxor", de behöver spela mycket. De

portföljutvärderingar jag gjort tillsammans med kulturskolor visar att barnen menar att spela i kulturskolan är lika med att spela upp gammal läxa och få ny. Korta lektioner, läxfixering och läromedelsstyrt - där finns det mycket att utveckla!

Skulle vi inte behöva mer forskning för att veta att det stämmer?

- Jo, absolut, jag hoppas att det kommer fram mer forskning om kulturskolans verksamhet och innehåll.

När det gäller samverkan med skolan skriver du att skolan "länar in" kulturskolan. Som jag uppfattar det tycker du det är mest ett problem. Du skriver: "Ofta leder samarbete med kulturskolan till att kulturskoleläraren inte deltar i skolans inre arbete, såsom bedömning och betyg. Jag menar att man då binder ris åt egen rygg som kulturskola. Man accepterar att vara någon som "hoppas in och ut" i skolans uppdrag utan att vara delaktig"

- Ja, den bilden har jag fått från många håll från skolor i landet. Man kan säga att jag beskriver skolans syn på kulturskolan. Alla håller med om detta. Skolans rektor bör ta med alla lärare i betyg och bedömningsarbetet. Det barnen visar i de estetiska ämnen bör synas i de individuella utvecklingsplanerna.

Men är det inte konstigt att lägga ansvar för samverkan när det gäller bedömning och betyg på kulturskolan?

- Det är egentligen rektorerna på grundskolan jag kritiserar. Detta är ingen kritik av kulturskolan. Men kulturskolan kan ligga på och kräva att få gemensam fortbildning på det här området. Det är intressant med bedömning av estetiska lärprocesser.

Du skriver, ang. samverkan med skolan, att "många kulturskolor erbjuder också ett 'smörgåsbord' såsom rytmik

skolår 1, dans skolår 2, instrument skolår 3 [...] Hur fungerar smörgåsbordstänkandet med de kursplaner som finns i de estetiska ämnena?"

- Ja, jag tycker inte om smörgåsbordsmodellen. Den bygger på en slags konsumtionstanke. De estetiska ämnena är processer, inte verksamheter som man kan beta av. Kursplanerna är skrivna för en kontinuerlig undervisning. Så smörgåsbordet rimmar inte med styrdokumentet.

Hur borde grundskolans arbete med estetiska ämnen se ut istället?

- Jag tycker att det skall vara öppet för barnen att pröva olika kurser och att man öppnar för en annan tidsanvändning. Mer grupper, mer gehör och eget skapande...

Tycker du att det vore bättre att kulturskolan bara fanns på elevernas fritid, inte blandade sig i grundskolans verksamhet?

- Nej, kulturskolan skall inte bort, utan tas på större allvar. Jag tycker det är viktigt att kulturskolan får ett ökat statligt stöd, får ta del av skolans kompetensutveckling och att vi får fram mer forskning inom kulturskolans verksamhet.

Det är vi verkligen överens om. Till sist; varför valde du inte ett barnperspektiv istället för ett skolperspektiv? Skolan har ju numera en ganska marginell roll för barn och ungdomars musikvanor?

- Man kan säga att böckerna är skrivna ur det perspektiv som jag haft i mitt jobb på Skolverket och Myndigheten för skolutveckling mm de senaste åren. Jag har formulerat mina erfarenheter. Dessutom är området hotat inom skolan så jag tyckte det behövde stärkas.

Text och bild: Håkan Sandh

Tre böcker i serien TONSPRÅK. Ges ut av UR i samarbete med Rikskonserter

Musiken och Rytmen i praktiken

Jessica Gottberg

Puls, takt och rytm, som ju är musikens grundstenar, presenteras här på ett enkelt sätt som alla kan ta till sig. Rytmen har ju den stora förtjänsten att den kan skapa en helhet för barnet i lärandets process, och en lustfylld och motiverande sådan! Alla sinnens uttrycksformer tas i bruk när vi får ta del av tillvägagångssätten som berör alla åldrar inom

skolan, från förskola till gymnasium. Man får t.ex. en inblick i, hur man arbetar med musik och matematik så att båda ämnena får ut någonting av det, eller hur vi genom musiken lättast lär in vissa språkfunktioner. Det är också värdefullt med utdragen ur Lpo 94 och Kursplanen 2000 som finns med i lämpligt sammanhang. Några vis- och ramsexempel finns med i boken. Särskilt omnämns några visor av James Hollingworth och Karin Liungman. De var "upphovsmännen" till "Älgarna demonstrerar" och

"Auktionsvisa", samt till ramsan om "Harrys hare", som många säkert kommer ihåg. (Som pedagog i ett mångkulturellt område var jag med om att eleverna raskt gjorde om ramsan om Harrys hare. Hänfödda 14-åriga pojkar rappade istället: Abdul har hittat en hare, haren heter faktiskt Abdi...!) En bra bok att sätta i handen på en klasslärare som skall börja samarbeta med en rytmik eller musikpedagog, eller som vill veta mera om rytmen som metod.

Ta in musiken!

Roland Cox

Ta in musiken! är en lättläst bok med en rad praktiska exempel på hur musiken kan integreras med skolans övriga ämnen till gränsöverskridande upplevelser och läromöjligheter. Genom att använda sig av olika perspektiv som ger kunskap i, om, med och genom musik, får man en djupare insikt i musikens stora kapacitet att förankra, fördjupa och förena lärandet i alla ämnen. Här finns bl.a. trev-

liga och inspirerande exempel på skolkonserter och andra "kunskapsmöten" med musikaliska förtecken som skett runt om i landets skolor. Vi får se prov på ett utvecklande för- och efterarbete kring dessa möten och konserter och vi får också följa en mängd "röda trådar" som skär igenom skolans alla ämnen. På flera håll har man anordnat musikfestivaler av olika slag som här presenteras. Språk, grammatik, ordkunskap och historia har vävts in i musiken på ett lustfyllt sätt som ger oss både arbetslust

och nya idéer. Ytterligare några exempel rymmer mångkulturella kunskapsutbyten på intressanta tillvägagångssätt. Vi hittar också flera "checklistor" i boken som visar på var och hur musiken berör övriga ämnen, samt vilka färdigheter och egenskaper som kan tränas i ett multikulturellt musiksammanhang. Det finns också en "fiffig" lista på tio punkter om hur Du själv kommer igång med en nyskapande undervisning, nu på stubben! Läs boken! Den har något att ge till alla typer av lärare.

När kulturen knacker på skolans dörr

Ulla Wiklund

"Vägen till kunskap beror på individens förmåga att leva sig in i och förstå." (Cit.)

För den som vill ha lite mer "kött på benen" när det gäller att arbeta med estetik i skolan, är det här en bra bok att fördjupa sig i. Ulla Wiklund vill lyfta fram tyngden i betydelsen av att arbeta med elevernas alla vägar till kunskap. Boken vill ge pedagogerna fler verktyg i sin utveckling av undervisningen, och den vill peka på de möjligheter som finns för eleverna att använda alla sina "språk". Den som vill förändra sitt eget (och andras!) "tänk" kring sin undervisning, har här många bra argument och teorier att hämta.

Ulla Wiklund slåss också för att lärarna i musik och estetik skall ha en fullvärdig kompetens. I dag har 75 % av alla lärare som undervisar i musik ingen formell utbildning inom området! Ulla Wiklund skriver också om att "läna kultur" och pekar bl.a. ut kulturskolan som "in-

hoppare" i skolans undervisning (och som hoppar lika lätt ut igen), utan att ta något riktigt utbildningsansvar för eleverna. Är kulturskolan verkligen så liknöjd? Jag undrar om det inte är dags från skolans håll att tänka om, när det gäller kulturskolans lärare som resurs i undervisningen? Bjud in Kulturskolans pedagoger i både kompetensutveckling och bedömning av eleverna! De är ju specialister med högskolekompetens! Låt dem vara med och komplettera den estetiska undervisningen för det behövs, om man tycker det är viktigt att uppfylla målen i läroplanen, eller om man vill nå alla elever i "estetiska lärprocesser".

Sidan 47 och 48 beskriver kulturskolans insatser i skolan på ett sätt som inte känns signifikativt för kulturskolan i allmänhet. Hur välgrundade är hennes åsikter?

Jag håller med Ulla Wiklund om att det måste bli en jämn och bra kvalitet i undervisningen när det gäller skolans estetiska ämnen. Den ska inte vara beroende av, om skolans ledning tycker sådan undervisning är mer eller mindre

viktig, eller om skolan har ett "öppet kulturklimat", eller inte.

Charina Widmark
Musik- och kulturkonsult

KUNGL. MUSIKALISKA AKADEMIENS UNGDOMSSTIPENDIER 2010

Musikaliska Akademien utlyser ett antal mindre stipendier avsedda som ekonomiskt stöd till unga instrumentalister och sångare i åldern 13-19 år, d v s födda under 1991 -1997, som har förutsättningar för ett musikyrke och som kanske kommer att välja ett sådant senare.

FÖRETRÄDE GES DEM SOM EJ KAN ERHÅLLA KVALIFICERAD UNDERVISNING PÅ SITT INSTRUMENT/SÅNG PÅ HEMORTEN UTAN MÅSTE RESA TILL LÄRARE PÅ ANNAN ORT.

Den som redan antagits till högre musikutbildning, vid musikhögskola i Sverige eller motsvarande utomlands, kan ej komma ifråga till dessa stipendier.

Provspejningar anordnas under våren år 2010 i Stockholm, Göteborg, Malmö, Arvika, Örebro och Sundsvall.

Kallelse från Akademien utsändes till samtliga sökande.

De sökande som har mer än 25 mil till närmaste provort kan, efter ansökan, tilldelas ett resebidrag om högst 300 kronor.

Ansökningsblankett rekvideras från Akademiens hemsida www.musakad.se eller på telefon 08 - 407 18 10, (08 - 407 18 00 vx).

Ansökan skall vara Akademien tillhanda
senast den 15 februari 2010.

Vill du ta del av ny litteratur?

Det kommer ut mycket litteratur kring vårt område som är LÄSVÄRD. Kan du tänka dig att skriva här i Kultur-Smockan? I så fall kan vi ordna en beställning på den bok du är intresserad av att läsa mot att du skriver några rader om den. Inget krav på långa artiklar eller kompletta analyser behövs. Ett Läsvärd eller Icke läsvärd räcker. Vår policy är att bara "anmäla" det som är läsvärd. Arvode kan tyvärr inte utgå men du får en gratis bok och förhoppningsvis en läsupplevelse.

Skicka ett mail till hakan.sandh@smok.se.

Eric Sjöström utreder ny plattform för musiken

Regeringen har i dag beslutat om direktiv till en särskild utredare som ska föreslå hur en ny nationell plattform för musiken ska utformas. Direktiven bygger på regeringens förslag i kulturpropositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3).

Eric Sjöström, chef och konstnärlig ledare för Kulturhuset i Stockholm, blir utredare. I hans uppdrag ligger att föreslå den närmare utformningen av musikplattformen i syfte att statens insatser på nationell nivå ska främja ett vitalt musikliv i hela landet och att mångfalden i musikutbudet ges goda förutsättningar att utvecklas i samspel med musikaktörer på lokal och regional nivå.

En särskild utredare ska föreslå den närmare utformningen av en ny nationell plattform för musiken. Utgångspunkten är att den nya verksamheten ska inleda sitt arbete under 2011.

Utredaren ska bl.a. föreslå vilka statliga insatser som bör göras på nationell nivå för att främja utvecklingen på musikområdet, identifiera vilka av Stiftelsen Svenska riks-konserterns nuvarande ansvarsområden som bör tillvaratas av den nya musikplattformen, komma med förslag gällande den nya musikplattformens kompetens- och lokalbehov, lämna förslag på myndighetsnamn.

En utgångspunkt ska vara att kopplingen mellan statens insatser för det musikaliska kulturarvet och det konstnärligt nyskapande ska stärkas. Den nya plattformen för musiken ska bidra med nationell överblick och kompetensuppbyggnad samt främja internationell samverkan inom det svenska musiklivet. En utgångspunkt ska vara att kopplingen mellan statens insatser för det musikaliska kulturarvet och det konstnärliga nyskapandet ska stärkas. Statens musiksamlingar kommer att få det samlade ansvaret för uppdraget, samtidigt som statens stöd till Stiftelsen Svenska riks-konserter avvecklas. Målsättningen är att den nya verksamheten ska påbörja sitt arbete under 2011. Uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2010.

Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth säger i en kommentar:

– Genom de förslag som regeringen presenterade i kulturpropositionen får det lokala musiklivet ökade resurser och ökat ansvar. Samtidigt föreslås en ny modell för fördelning av bidrag till regional kulturverksamhet. Det är därför viktigt att vi skapar en ny nationell plattform för musiken som är anpassad till dagens behov. Med Eric Sjöström som särskild utredare får vi en person med stor erfarenhet från kreativa verksamheter på kulturområdet. Självklart kommer också musiklivet att involveras i utredningsprocessen.

Utredare Eric Sjöström säger i en kommentar:

– Det svenska musiklivet är oerhört rikt och varierat. Statliga insatser på nationell nivå betyder mycket för att det ska kunna utvecklas ytterligare. Jag ser verkligen fram emot arbetet med att utforma förslag till ny plattform för musiken. Pressmeddelande från Kulturdepartementet

Utredare ny modell för fördelning av statliga bidrag till regional kulturverksamhet

Regeringen har i dag beslutat om direktiv för en utredning om en ny modell för att för-

delat statliga bidrag till kulturverksamheter runt om i landet. Införandet av den nya modellen är ett av förslagen i kulturpropositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3).

Landshövding Chris Heister har regeringens uppdrag att utreda den nya modellen. Hon ska bl.a. komma med förslag på vilka statliga bidrag som bör ingå i modellen samt på vilket sätt stat, landsting och kommuner ska samverka kring frågor om prioriteringar och finansiering av kulturverksamheter. Uppdraget ska redovisas den 15 februari 2010.

Staten ska även fortsättningsvis ha ett övergripande ansvar för att det finns ett likvärdigt och brett kulturutbud av hög kvalitet i hela landet samtidigt som det ska finnas utrymme för regionala prioriteringar och variationer. Den regionala nivån ska få ett ökat inflytande över hur de statliga bidragen fördelas i respektive län. Därmed ökar också möjligheterna att skapa ett bredare engagemang för kulturfrågor.

Utredaren ska även analysera hur Riksställningens framtida roll och uppdrag bör förändras med hänsyn till den nya modellen. Denna del av uppdraget ska redovisas den 30 april 2010.

Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth säger i en kommentar:

– Ett viktigt mål för regeringen är att föröka kulturen närmare medborgarna. Vi vill skapa goda förutsättningar för ett ökat regionalt engagemang och ansvar där staten samtidigt ska vara en konstruktiv part för att säkerställa hög kvalitet och tillgång till kultur i hela landet. Det är glädjande att vi nu tar ytterligare ett steg för ännu bredare engagemang för kulturfrågor.

Utredaren Chris Heister säger i en kommentar:

– Att utveckla formerna för dialog och samverkan mellan stat respektive landsting och kommuner inom kulturpolitiken är en viktig uppgift. Jag kommer att verka för en modell som är smidig och ändamålsenlig och som bidrar till att ge medborgarna ett brett utbud av kultur i hela landet. Pressmeddelande från Kulturdepartementet

Kvalitet i Kulturskolan

Kommunala musikskolor har varit en viktig grund för den stora produktion och export av musik som Sverige länge var känt för. Kulturskolan i Stockholm, som har runt 15 000 platser för elever på fritiden, har en mycket viktig roll såväl för Stockholms barn och unga som för stadens musikliv.

Kulturskolan ska erbjuda undervisning av hög kvalitet. Under många år har dock kvaliteten i undervisningen varken mätts eller definierats i Kulturskolan. Budgeten har hela tiden ökat, men inte särskilt många fler elever har beretts plats och kvaliteten har inte gått att mäta. I budgeten för 2009 har vi därför omformulerat det politiska uppdraget till Kulturskolan till "att erbjuda undervisning av hög kvalitet i kulturella färdigheter till Stockholms barn och ungdomar på deras fritid".

För detta nya uppdrag krävs att tydliga och mätbara kvalitetskriterier tas fram. Det ska vara tydligt vad eleverna ska kunna förvänta sig av Kulturskolan och det ska vara tydligt vad eleverna lär sig. Därför har kulturförvaltningen fått i uppdrag att säkerställa att Kulturskolan tar fram tydliga kvalitetskriterier, varefter ett aktivt kvalitetsarbete ska ta vid.

Källa: Stockholms stad.

Kulturakademi kan ersätta musikskola

ÅLSVBYN Storumans modell med kulturakademi kan vara en lösning för Ålvsbyns musikskola, men det krävs eldsjäl. Det menar fritids- och kultur nämndens ordförande efter

ett studiebesök under veckan. Men musiklära- rarna själva är skeptiska.

I tisdags reste en delegation från Ålvsbyn till Storumans kulturakademi (se faktaruta). Tanken var att se ifall deras modell kan bli aktuell för Ålvsbyn när den kommunala musikskolan läggs ner.

"Måste komma från medborgare"

Musikverksamheten i Storumans drivs av en förening, med stöd och samarbete från studieförbund och folkhögskola. Fritids- och kultur nämndens ordförande i Ålvsbyn, Tommy Lindgren, var med på studieresan.

– Upplägget är intressant och vore fullt genomförbart här. Men för att det ska fungera krävs en driftig förening och eldsjäl som håller i alla trådar och ser till att verksamheten är i gång i full skala hela året, säger han och fortsätter:

– Men ska det här bli lösningen för Ålvsbyn krävs det att det kommer från medborgarna. Kommunen kan inte starta en förening men vi kan hålla dörrarna öppna om någon vill ta tag i det. Hur det än blir hoppas vi hitta en lösning under vårkanten.

Vill inte ändra inriktning

500 000 kronor finns från kommunens sida som hjälp till en eventuell kulturakademi. Men musiklärare Börje Andersson, som också var med på studieresan, tror inte riktigt på att överföra modellen till Ålvsbyn.

– I Storuman är det i stort studieförbundet som driver runt verksamheten ekonomiskt med cirklar av pop- och rockgrupper. Ska vi göra så i Ålvsbyn måste vi ändra vår breda inriktning som är vår styrka. Det känns inte riktigt rätt.

– Det är imponerande att de kan driva sin verksamhet på det sättet. Men ska det göras här måste vi säkert veta att finansiering finns för flera år framåt. Tar någon privat över och det går dåligt blir det oerhört svårt att bygga upp verksamheten igen, säger han.

FAKTA Storumans kulturakademi

Kulturakademien startade 1999 efter att den kommunala musikskolan i Storuman tagts ner.

Kulturakademien är ett gemenskapsföretag, som startades med stort stöd av engagerade föräldrar, personal och politiker.

Kulturakademins främsta uppgift är att driva musikskola i Storumans kommun.

Musikskolan i Storuman har 220 betalande elever (cirka 80 icke betalande elever), 900 arrangemang (musikcaféer, spontana uppträdanden, gatamusik med mera), cirka 700 som deltar i studiecirklar.

Musikskolans personal består av fem heltidsanställda.

Kommunens kostnad för musikskolan har minskat med 50 procent.

Källa: www.kulturakademien.se
Piteå-tidningen

Pengar räddar Kulturskolan i Mark

Mark Kulturskolan ser ut att få ett tillskott på 1,5 miljon kronor och kan rädda tre lärartjänster som skulle sparas bort.

– Det gör stor skillnad för oss. Det innebär förmodligen att cirka 170 elever kan få fortsätta, säger Inger-Lisa Bäckvall, utvecklingsledare och pedagog på Kulturskolan i Mark.

För närvarande har Kulturskolan ungefär 900 barn och ungdomar placerade i sin verksamhet medan 300 står i kö.

Utbildningsnämndens besparingar har redan lett till att två lärartjänster försvunnit. Ytterligare 6,8 tjänster skulle sparas bort under 2010, vilket hade drabbat närmare 400 elever.

Efter kommunstyrelsens möte i måndags har läget ljusnat. Då fick Vänsterpartiet igenom ett förslag om att Kulturskolan ska få

ett tillskott på 1,5 miljon kronor per år under de kommande tre åren.

– Det känns jättebra att kunna ge de här pengarna till Kulturskolan. Vi vill ju att den ska ha en så bred verksamhet som möjligt och att många barn och ungdomar ska kunna gå där. Folk har engagerat sig och kämpat för Kulturskolan. Vi vet att många står bakom vårt förslag, säger Emil Persson, kommunstyrelseledamot för Vänsterpartiet.

Ett slutgiltigt beslut fattas i fullmäktige den 24 november. Förslaget lär klubbas igenom eftersom det rådde enhällighet bland politikerna i kommunstyrelsen.

Hallands Nyheter

Rektor: Ingen piger er kæmpe problem

Forsvindende få af de kvindelige studerende på Rytmsk Musikkonserverium spiller et instrument, og det får rektor Henrik Sveidahl til at rabe op og kritisere systemet.

Mens den klassiske musik trækker kvinder til har den rytmske musik et problem, der i øjeblikket udmønter sig i, at kun tre ud af de 150 studerende på konserveriet er kvindelige instrumentalister.

– Det er et kæmpe problem. Og et udtryk for, at der er problemer med at rekruttere. Der er noget i den musikkultur, der ikke er attraktiv for de unge kvinder, fortæller Henrik Sveidahl til DR Nyheder

Skaber ikke de nødvendige rammer

Der er simpelthen for få kvinder i landets øvelokaler og på de forberedende kurser som Musikalsk Grundkursus og musikskolerne, siger Henrik Sveidahl. Derfor kommer der så få kvinder på konserveriet, og så ender man i den kedelige cirkel, mener han.

– Vi forstår ikke at skabe attraktive rammer for pigerne. Det gælder både pædagogisk på de formelle uddannelser som her og på musikskolerne og ude i øvelokalerne, siger rektoren på Rytmsk Musikkonserverium. Ingen rollemodeller

Henrik Sveidahl langer ud efter undervisningen o alle planer, som ifølge ham ikke tager hensyn til piger. Og når der ingen kvinder kommer på uddannelserne, uddannes ingen kvindelige lærere.

– Og så er der ingen rollemodeller til de kvindelige instrumentalister. Og dem er der behov, påpeger Henrik Sveidahl.

Han kan blandt andet se på sin egen 14-årige datter og hende veninder. Ingen af dem kan han forestille sig har lyst til at rende rundt i et lurvet øvelokale, hvor mange drenge kan lide at hænge ud og larme sammen.

Vil sætte debat i gang

For bare fem år siden troede de fleste, at kurven var knækket og kvinder med lyst til at spille et instrument var kommet for at blive. Men siden er det ifølge Henrik Sveidahl gået den forkerte vej. Derfor skal der gøres noget nu

– Vi vil sætte gang i et mangfoldighedsprojekt og få skabt en debat om det her. Der har ikke været nok fokus på det. Og vi har brug for viden på området, siger Henrik Sveidahl.

Der skal gøres noget

Foreløbig er der altså ikke blevet forsket i den kønslige skævvridning inden for rytmsk musik. Og Henrik Sveidahl har heller ikke nogen konkret projekter på hånden. Men, understreger han, konserveriet danner gerne rammer for tiltag, der kan få flere kvinder til at spille et instrument.

– Der er potentielt mange talenter, der aldrig kommer i spil. Det er til skade for kunsten og i sidste ende for samfundet. Det skal vi gøre noget ved, og vi vil gerne arbejde med det, siger Henrik Sveidahl til DR Nyheder.

Danmarks Radio, hemsida